

GESTRAND IN 'T SELES KEST VERHALEN UIT DE MINNEMEERS

BARBARA SERRUS-KATHLIJN PITTOMVILS-SABINE MENGÉ

INTERVIEW MET
DHR. OSCAR INGELS
NEUSEPLEIN

GEBOORTEDATUM : 11/03/1918
GEBOORTEPLAATS : HAMME
ECHTGENOOT VAN JULIANE MEES

Mijn moeder vluchtte tijdens de eerste wereldoorlog van Roeselare naar Hamme. Ik ben geboren in het station, in een beestenwagen. Nadat ik twee jaar in Hamme had gewoond, ben ik naar Gent gekomen. Mijn eerste thuis in Gent was in de Raapstraat, waar we bleven tot ik veertien was. Dan zijn we naar Ledeborg verhuisd, om vervolgens terug te komen naar Gent, naar de Van Crombruggenstraat en nadien de Verbindingsstraat. Daar ben ik gebleven tot na de oorlog. Tenslotte ben ik naar de Voormuide verhuisd, tot in 1984. Nu woon ik op het Neuseplein.

Wonen

Ik was twee jaar toen ik in de Raapstraat ben gaan wonen en ik ben er gebleven tot mijn veertiende. Het was een huisje in een beluik. Wij hadden één 'plaats' (kamer) beneden en één 'plaats' boven. We waren met drie: mijn moeder, mijn grootmoeder en ik. Mijn vader heb ik nooit gekend. We sliepen alle drie op het kamertje boven. Dat was een 'plaats' van ongeveer 4 meter op 3,5 meter. Beneden stond er een tafel, een kast en een paar stoelen, naast een oude Leuvense stoof, een buisstoof. Boven hadden we twee bedden, één bed waar mijn grootmoeder en moeder in sliepen en één bed waar ik in sliep. Er waren 18 huisjes in dat beluik en alle mensen moesten aan één en hetzelfde kraantje water gaan halen. Ook het toilet was gemeenschappelijk.

De mensen leefden met elkaar en kenden elkaar allemaal. Tijdens de zomer werd er buiten geleefd. 's Avonds zat men voor de deur te eten.

Vrije tijd

In die tijd zaten de mannen onder de lantaarn in 'de cité' te kaarten. De kinderen speelden op straat. Er was een jeugdbeweging, maar daar ging ik niet naar toe. Ik nam deel aan de vakantiescholen, die werden georganiseerd door de katholieken in de kring in de patronage.

Twee à drie namiddagen per week konden we daar naar toe gaan, maar meestal speelden we liever op straat. We voetbalden met een blikken doos, of met een bal die we zelf maakten of we speelden 'potje schup' of 'wegstekertje'.

School

Ik ben naar 'de Spanooghe' geweest, een school die nu niet meer bestaat (in de Sint-Lievensstraat). Er waren 8 studiejaren. Na het zesde jaar ging ik naar de vakschool, 'Karels Nickijzer' (Carels-Nicaise), op de Martelaarslaan. Dat was een heel grote school, met drie opleidingen: houtbewerking, metaalbewerking en elektriciteit. Ik studeerde voor metaalbewerker.

Ik weet nog dat ik een passerdoos van 55 frank nodig had voor die school.

Op een avond tijdens de paasvakantie, hoorde ik vanuit mijn bed mijn ouders discussiëren: "...mijn vader moest het uitstellen om een nieuwe broek te kopen. Hij moest nog een jaar met zijn oude broek aanlopen...". 's Morgens ben ik opgestaan en heb gezegd: "ik heb geen goesting meer om naar school te gaan, ik ga gaan werken."

Een symbolische stranding: een monument voor de verdwenen binnenscheepvaart voor de gevel van de Heilige Kerstkerk. Boegfragment van een spits gebouwd op de scheepswerven van Langerbrugge (links)

(foto Josiane Kisteman, MIAT)

De heer Oscar Ingels, in 1938 ingelijfd bij de Infanterie

(Photo-Lux, verzameling Oscar Ingels)

Werk

Na mijn schooltijd ging ik werken bij D'Hooghe, een firma te Ledeborg die wasmachines maakte. Ik was bevriend met de zoon van de baas. Hij woonde in de Gustaaf Callierlaan. Ik leerde hem als kind kennen toen het Zuidstation werd afgebroken en wij daar speelden. Ik begon te werken toen ik veertien was en verdiende 1 frank per uur, het normale loon van een beginneling. In die tijd moest men zich nog 'opwerken'.

Ik werkte daar 8 1/2 uur per dag en ook op zaterdagvoormiddag. De 48 uren-week bestond toen nog. 's Morgens werkten we 4 uur en 's middags 4 1/2 uur. Op zaterdag was dat nog eens 4 uur. Ik hielp er in de metaalslagerij.

Er werkten een twaalfstal mensen van mijn leeftijd. Jonger niet want je moest 14 jaar zijn om te mogen werken.

Ik verdiende dus 48 frank in de week. Van dat loon mocht ik 10 % 'drinkgeld', dus 4,80 frank houden. Ik rookte toen. Een pakje sigaretten, Belga of (groene) Michel kostte 1,25 frank. De lichtere sigaretten kostten 10 centiem per sigaret. We begonnen onder elkaar te roken, dan pas werd je als 'volwaardig man' beschouwd. Mijn stiefvader rookte ook.

Ik werkte bij D' Hooghe tot de crisis uitbrak in 1935. Ik was één van de eersten die ontslagen werd, de jongsten gingen eerst. Toen moest ik ander werk zoeken. Ik ging in een wasserij werken, om de was op te halen. Ik deed mijn ronde met de fiets, een fiets met een grote mand erop.

Daar bleef ik een tweetal jaar en deed er van alles. Ik begon 's morgens om halfzes en 's avonds bleef ik tot de laatste was binnen kwam. Daar verdiende ik wel al iets meer, 1,75 frank. per uur. Voor overuren kreeg ik 2,15 frank. per uur.

Ze betaalden me eerlijk uit en ik kreeg er drinkgeld.

Vrije tijd

Er was een danszaal waar we gemakkelijk naar toe konden: 'De Kleine Casino', in het Heilige

Geeststraatje, een straatje dat aan het Belfort uitkwam. Daar kwamen allemaal jongeren van 15 à 16 jaar dansen en we deden er ons eerste 'lief' op. Ik had mijn eerste vriendinnetje toen ik mijn eerste communie deed, maar dat stelde nog niet veel voor. Toen ik mijn eerste 'echte' vriendin had, was ik 15. Ik droeg toen een blauw kostuum, en meestal ging ik op zondag uit met een bleke broek en een donkerblauwe vest.

Speciale hobby's had ik niet, die kon ik me niet permitteren, alles was te duur. Mijn eerste fiets kwam van de 'voddenmarchand' en we hebben die helemaal zelf in elkaar gestoken, met onderdelen van verschillende fietsen. Daar ging ik dan mee naar school.

Kennismaking

Mijn eerste vrouw heb ik leren kennen in een dancing aan de Zuid, ik was toen 24 jaar. Ik had mijn legerdienst al gedaan. Maar met haar ben ik slechts negen maanden getrouwd geweest. Ze had me gezegd dat ze zwanger was, maar het bleek dan toch niet zo te zijn. Mijn moeder had tegen mij gezegd: "*ik heb zo gevaren en ik wil niet dat iemand anders hetzelfde tegenkomt*". Ze zei: "*ge weet wat uw plicht is, ge moet trouwen*". Wat ik dan ook gedaan heb. Op mijn trouwdag zei ik tegen mijn vrouw: "*Luister, als het klaasdag is zijn we juist negen maand getrouwd, en als ge dan geen kind hebt ben ik er vandoor*". En negen maanden later ben ik inderdaad gescheiden.

Mijn tweede vrouw heb ik ontmoet in 1948. Ik was toen verzekeringsagent, en sloot voor haar een verzekering af. Ik begon als gelegenheidsagent en ben opgeklimmen tot agent, hulpinspecteur en inspecteur.

Ik ben altijd naar school geweest, ik vond studeren heel belangrijk. Ik volgde avondschool in de socialistische volkshogeschool op het Garenpleintje bij Sint-Jacobs. Twee jaar ben ik naar de 'English club' geweest om Frans te leren.

In 1948 zijn gingen we samenwonen en ben ik in Hasselt gaan werken. Toen ik bij een andere maatschappij een job kreeg, drongen ze erop aan dat ik zou trouwen. Ik was verantwoordelijk voor heel veel geld en daarom hadden ze liever dat ik gehuwd was.

We hebben een feest gegeven bij mij thuis. Het was een klein feest, want zo'n groot feest was toen veel te duur. Ik had een gewoon grijs kostuum aan en mijn vrouw, het was ook de tweede keer dat ze trouwde, was niet in het wit.

De precieze trouwdatum zal je aan mijn vrouw moeten vragen, het was in Gent, maar niet voor de kerk. De eerste keer ben ik wel voor de kerk getrouwd, in de zijbeuk van Sint-Baafs.

We waren er met vier: mijn vrouw, ik, twee getuigen (dat waren twee kennissen) en dan nog de 'paster' en de koster. Ik weet nog dat ik met de tram naar de kerk ging en stond te wachten aan de halte van tram 1 (aan de Capitole). Mijn schoonmoeder vroeg: "*is 't al gebeurd?*", en ik antwoordde haar: "*ja, we zijn getrouwd*". Mijn eerste vrouw droeg een beige 'coupletje' (mantelpakje).

Van mijn ouders kreeg ik een Engels bed met de vering en een matras, maar dekens moesten we zelf kopen. Al de rest moest ik me trouwens ook zelf aanschaffen. We kregen wel cadeaus van vrienden maar dat was dan vooral huisgerief en dergelijke.

Ik ben niet op huwelijksreis geweest.

In de periode tussen mijn twee huwelijken, toen ik kelner was in Duitsland, leerde ik daar een klant van het café kennen.

We hadden samen een kind en mijn zoon komt me nu nog regelmatig opzoeken. Mijn tweede vrouw weet dat en heeft er geen problemen mee. Dat was 'van voor haar tijd'. Die Duitse vrouw is gestorven in 1956. Toen was ik daar al weg. Ik woonde wel vier jaar met haar samen tijdens de oorlog, maar ben er niet mee getrouwd.

INTERVIEW MET

MEVR. JULIANE MEES

NEUSEPLEIN

GEBOORTEDATUM : 28/04/24

GEBOORTEPLAATS : GENT

ECHTGENOTE VAN OSCAR INGELS

Ik ben op de Voormuide geboren maar dat huisje is al afgebroken. Ik woonde daar tot ik 5 jaar was. Toen heeft mijn vader een huisje gekocht in een ander beluik, ook op de Voormuide.

Woning

In dat huisje was er één 'plaatsje' (kamer) beneden en één boven. Verder was er de zolder, die ze dan nadien in orde hebben gemaakt zodat mijn broer en ik er konden slapen. We waren met twee thuis, mijn broer is vijf jaar ouder.

In dit 'cité' stonden er zo'n tien huizen. Mijn moeder had al waterleiding binnen en buiten, maar het toilet was nog 'in de gemeenschap'. Mijn vader heeft een toilet gemaakt in een 'stalleke' dat voor de deur stond. 's Avonds moesten we de toiletpot gaan leegieten. Toen mijn broer 17 jaar was stond zijn motor naast het toilet.

Mijn moeder had eigenlijk liever gehad dat mijn vader een huisje kocht in de 'voorstraat' (ttz. niet in de *cité*). Maar hij durfde niet omdat hij dan een lening moest aangaan.

Mijn vader was metaalbewerker en mijn moeder ging na de dood van haar moeder in de fabriek werken. Anders had ze het con-

servatorium kunnen afwerken waar ze piano studeerde. Mijn grootvader was een duivenmelker, hij dronk nogal veel, en wou niet dat ze verder studeerde.

School

Ik ben hier in de Sassevaartstraat naar school geweest, nu is dat de Van Bevelandstraat. Omdat ik altijd 80 à 85 % had mocht ik gratis naar de school in de Sleepstraat. Daar heb ik twee jaar van het middelbaar gevolgd. Toen ben ik overgegaan naar de stedelijke huis- en naaischool waar ik een opleiding kreeg als naaister. Toen de oorlog uitbrak, heb ik mijn studie moeten beëindigen. Op zondag ging ik naar de Franse les in de Tweebruggenstraat

Vrije tijd

In mijn vrije tijd trok ik vooral op met mijn vrienden. Na de Franse les gingen we af en toe een ijsje eten bij *Bartolo* in de Sint-Pietersnieuwstraat (bedoeld wordt de tea-room *Bortolo* in de Kortedagsteeg). Dansen heeft mij nooit veel gezegd, af en toe ging ik wel naar de bioscoop, met een nicht die 20 jaar ouder was.

Kennismaking

Mijn eerste man heb ik leren kennen op een vreemde manier. Ik moest van mijn vriendin tegen haar vriend zeggen dat ze ziek was. 'En zo ben ik er blijven aan hangen'.

Maar ik heb tegenslag gehad want het was geen goed huwelijk.

Ik was 17 jaar toen ik hem leerde kennen, en trouwde op negentienjarige leeftijd tijdens de oorlog. Na de oorlog zijn we uiteen gegaan. Er waren heel veel problemen, onder andere met mijn schoonmoeder. Dat zijn geen goede herinneringen. Ik heb wel heel veel geluk gehad met mijn ouders, die zijn mij altijd blijven steunen.

Mijn tweede man heb ik leren kennen thuis, bij mijn moeder. Hij kwam de verzekeringspolissen veranderen. En zo zijn wij bij elkaar gebleven.

Tijdens mijn eerste huwelijk had ik een elektriciteitswinkel, waar mijn moeder heel veel geld in had gestoken. Maar we zijn dat na twee jaar allemaal kwijt geraakt toen ik van mijn man ben weggegaan.

Daarna ging ik naaien bij mijn tante, die een zeer goed *cliëntèle* had en 'chique' kleren maakte.

Ik bracht heel graag de kleren naar huis want je kreeg dan geweldig veel 'drinkgeld'. Ik weet niet meer hoeveel ik verdiende, het was bij familie. Mijn moeder hield mijn loon bij voor later en zij spaarde eigenlijk voor mij. Ik heb dan met Oscar vijf jaar in Limburg gewoond en daarna zijn we terug naar Gent gekomen. In 1957 ben ik dan een winkel begonnen in ondergoed, op de Voormuide, die we twaalf jaar hebben gehad. Daarna heb ik Oscar geholpen met de verzekeringen.

Ik werkte eigenlijk heel mijn leven.

INTERVIEW MET

MEVR. GEORGETTE STOCKMAN
NEUSEPLEIN

GEBOORTEDATUM : 20/01/1911

GEBOORTEPLAATS : GENT

Ik ben op Heilig Kerst geboren maar we woonden op de Nijverheidskaai, de huidige Wiedauwkaai. Ik verbleef daar tot in '42 en verhuisde dan achtereenvolgens naar de Loodsenstraat, de Schipgracht, de Stokerijstraat en de Cargadoorstraat, dat was een beuk. We hadden geen lopend water en er was enkel gasverlichting. Iedereen heeft uiteindelijk wel waterleiding gekregen. Maar het toilet heb ik altijd met een emmer moeten doorgieten.

Kennismaking

Hij woonde in dezelfde parochie, ik aan de Droogdokken en hij aan de overkant van de ring, in een huis van de gasfabriek. Ik heb hem ontmoet in de bioscoop toen hij achter mij zat met zijn vrienden. Er was steeds een pauze van twintig minuten waarin je naar buiten kon. Toen hij terug binnen kwam had er iemand zijn plaats ingenomen. Hij wou ruzie beginnen maken maar ik zei : *"d'r zijn hier nog twee plaatsen, ge gaat toch geen ruzie maken?"*. Na de vertoning liepen we samen naar huis, we maakten dan verder een afspraak en zo is het allemaal begonnen.

Mijn man was een wees en werd bij zijn zuster opgevoed. Zijn zus was 16 toen hun moeder stierf. Hij zelf was 12 jaar en moest samen met de twee andere kinderen naar een klooster in Brugge. Maar hij liep er weg en mocht dan uiteindelijk toch thuis blijven. Vanaf zijn 12 jaar ging hij in de fabriek werken, maar moest zich verstoppen want hij was nog school-

De trouwfoto uit 1932

(verzameling fam. Stockman)

plichtig. Ikzelf ben door mijn grootouders opgevoed en vanaf mijn twaalf jaar ging ik kuisen, wassen en strijken 'bij de nonnekes'. Maar hun kappen, daar mocht ik niet aankomen.

Huwelijk

We trouwden op 30 maart 1932, het was een woensdag. Dat was de goedkoopste dag om te trouwen. Onze kleren werden gemaakt door een kleermaker uit de buurt. Op onze trouwdag gingen we arm in arm naar het stadhuis en keerden met de tram terug, want het regende pijpenstelen. We trouwden in bij mijn ouders. Daar hadden we *'een achterplaatske'*. Voor de huwelijksmaaltijd had de buurman een kip gebraden en twaalf eieren gekookt. Enkel mijn zus en zijn broer waren aanwezig op het 'feest'. De volgende dag moesten we alweer gaan werken. Ik werkte toen al in de fabriek. Onze huwelijksfoto werd gemaakt bij een fotograaf. Ik had geen bloemen en kreeg er van de fotograaf. Hij gaf me ook een broche.

Van mijn vrienden in de fabriek heb ik een 'frietketel' en een koffiekan gekregen. Mijn andere cadeaus waren : lakens, 6 borden, 6 messen, 6 vorken en 6 lepels. De dag nadien hadden ze in de fabriek mijn werkmolen volgehangen met witte strikjes en in de 'frietpot' hadden ze allemaal taartjes verstoppt. Na het werk zijn we dan met iedereen op café geweest. *'Ze zagen me toekomen in de buurt, pas getrouwd en al een beetje zat...'*

Feest : 25 jaar huwelijk van Georgette Stockman in de Cargadoorstraat. Elk sociaal evenement was een reden tot vieren!

(verzameling fam. Stockman)

INTERVIEW MET
MEVR. ANGELE MARTENS
ALPHONSE QUETELETSTRAAT
GEBORTE DATUM : 14/06/1915
GEBORTE PLAATS : GENT

Ik ben geboren in de Tarwestraat en woonde daar gedurende mijn kindertijd. Mijn grootouders leefden samen met mijn moeder die gescheiden was. Mijn moeder stierf toen ik 10 jaar was en mijn grootouders hebben mij verder opgevoed. Mijn moeder werkte als meesteres in een atelier in de Veldstraat, over de Sint-Michielsbrug, op de hoek, ze was kleermaakster.

Wonen

Het was een werkmanshuis maar wij hadden wel al stromend water. In het begin moesten we om water gaan 'in de gemeenschap'. Alles was met gas, dat heeft nog lang geduurd. Ik weet zelfs niet of er daar ooit elektriciteit gelegen heeft.

Mijn grootouders waren al met pensioen, mijn vader is me slechts éénmaal komen bezoeken, ik heb hem nooit echt gekend.

Werk en vrije tijd

Ik ging van mijn 6 tot mijn 14 jaar in de Volderstraat naar school. Daarna ging ik naaien bij een tante thuis. Achtereenvolgens heb ik 'in de tuberie' (Nieuwland) gewerkt en ben ik conciërge geworden in de Vrijheidsliefde. Maar toen was ik al getrouwd. Mijn tweede werk als conciërge was bij Brasseur, de grote baas van 'den Orleans' (katoenfabriek FNO, Nieuwevaart). Tenslotte hield ik 19 jaar een café open in de Sleepstraat (Café 'Schouwing').

Vrije tijd

Ook op zaterdag moesten we naar school. De enige vrije dag was

duis de zondag. Op die vrije dagen moest ik naar mijn 'meetje' gaan, familiebezoeken afleggen... Naar danszalen mocht ik niet, weggaan met vrienden ook niet. Je moet je indenken, ik was nog alleen met mijn grootvader. Mijn grootmoeder is gestorven toen ik 13 jaar was. Hij was erg streng, het loon dat ik verdiende moest ik volledig afgeven.

Kennismaking

Ik heb mijn man leren kennen op straat. Er waren zoveel jongens in mij geïnteresseerd, maar ik mocht niet uitgaan. Mijn man (toen nog mijn vriend) is nooit binnen mogen komen van mijn grootvader. Ik kwam wel aan huis bij mijn toekomstige schoonouders. Toen mijn grootvader stierf, ik was 17 - 18 jaar, kwam hij natuurlijk wel bij mij thuis en mijn schoonmoeder vond dat we beter trouwden. In de buurt werd het niet getolereerd dat een koppel niet getrouwd was.

Huwelijk

Ik ben in april 1933 getrouwd en in 1935 kreeg ik mijn zoon. Een officiële verloving was er enkel in zijn familie. Mijn schoonouders hebben mijn trouwring gekocht. Ik heb wat huishoudgerief gekocht met het geld dat ik bezat van de verkoop van het huis van mijn ouders. Een paar meubels van mijn moeder heb ik zelf gehouden.

Er was niet veel feesten aan, alles was veel te duur. Ik heb nog zelf de bolhoed van mijn man moeten betalen. Zijn 'meetje' heeft voor ons gekookt. We aten konijn. Ik

had een zwart kleed aan dat ik heb laten maken door een tante die kleermaakster was. Zij maakte die jurk gratis voor mij, als trouwcadeau. Mijn man droeg een kostuum dat hij ook speciaal liet maken door iemand van de Tolhuislaan. Niemand van mijn familie was aanwezig op het feest. Ik had ook geen familie meer, ik was enig kind, had geen tantes, nonkels, broers,...

Ik ben 28 jaar getrouwd geweest met mijn man, dan zijn we gescheiden. Daarna heb ik nooit meer willen trouwen, ik heb één man gehad, heb er een kind van, dat is genoeg.

Ik heb veel moeten werken in mijn leven, niet alleen overdag maar ook 's avonds thuis, ik moest de was doen, het huishouden,...

Vrije tijd

We gingen wonen in het huis van mijn man in de *Kortelettestraat* (Alphonse Queteletstraat), bij zijn ouders. Daar heb ik lang gewoond. Gelukkig kon mijn schoonmoeder goed met mij overweg. Dat was al veel. Ze ging met mij naar de markt. Ze zei altijd tegen mij: "Als ge geld hebt, nooit aan uwen man geven." Mijn man heeft van alles gedaan, het grootste ongeluk was dat hij heel veel dronk. Hij ging vaak weg en ik zat alleen met mijn zoon bij mijn schoonouders. Ik was vaak eenzaam en ben nog eens met mijn schoonvader naar de Gentse feesten geweest.

Vroeger deden we alles te voet of met de tram, 25 centiemen kostte dat. Als je vooraan zat in de tram

moest je 50 centiemen betalen. Er was een compartiment vooraan en één achteraan. Die twee ruimtes werden gescheiden door een schuifdeur. En om te betalen mocht je blijven zitten want ze kwamen rond met de tickets. Eénmaal in het jaar, rond nieuwjaar stond 'de foor' hier en daar

Angèle Martens met moeder

(verzameling fam. Martens)

gingen we dan naar toe. De mensen bleven in hun buurt, men kwam toen beter met elkaar overeen. Als er iemand geen suiker had, dan gaven de burens wat van hun eigen suiker weg. Of als er iemand ziek was, dan hielp heel de buurt. Mensen trouwden ook eerder met mensen uit de buurt.

Fernand Aspers, handelsreiziger in confectie (ca. 1955)

(verzameling fam. Aspers)

INTERVIEW MET

DHR. FERNAND ASPERS SINT-SALVATORSTRAAT

GEBOORTEDATUM: 25/05/1924

GEBOORTEPLAATS: GENT, IN HET HUIS
VAN DE OUDERS ('T WIT LAM)

ECHTGENOOT VAN ELEONORA DE
KEYSER

Ik ben in dit huis geboren. Mijn grootouders hadden hier een naaiatelier, alle artikelen werden hier gemaakt, alles werd hier ook gestreken. In 1920 zijn mijn grootouders gestorven, kort na elkaar. Mijn vader had al dertig jaar ergens anders gewerkt voor hij hier in de winkel kwam werken.

Vrije tijd

Ik ben bij de KAJ geweest tot mijn 32 jaar, de laatste tien jaar daarvan heb ik het patronaat gedaan. Dat bestaat nu niet meer, nu is dat zoiets als een jeugdhuis. Toen ik 32 was dacht ik: "nu wordt het

stilaan tijd dat ik aan iets anders begin te denken, anders komt het er niet meer van."

Al mijn vrienden begonnen ook te vrijen. In die tijd begonnen ze daar wel niet zo vroeg aan als nu. Wij zeiden altijd: vroeg rijp, vroeg rot. Tot mijn zestiende heb ik altijd op 'pensionaat' gezeten, daarna bleef ik thuis en ging werken. Ik was dus eigenlijk geen jongen van de wijk. Toen ik van het pensionaat kwam hebben ze mij gevraagd om naar de jeugdbeweging te gaan. Na de oorlog is hier ook de KSJ en de Chiro gekomen.

Ik begon naar het patronaat te gaan iets voor de oorlog.

Ik werd dan ook tot voorzitter van het patronaat gebombardeerd, ik was de oudste en ik was al het langst bij de KAJ. Samen met de onderpastoor hebben we veel gedaan. Wij hadden kinderen bij het patronaat zowel van communistische, socialistische als van katholieke ouders. Als het Pasen was kwamen die en dan gingen ze allemaal naar de kerk. Ze moesten gaan van hun ouders, ze werden daar thuis van verwittigd met een kaartje. Maar dat is nu spijtig genoeg allemaal gedaan door de verloedering van onze wijk.

Ik zat na de oorlog in het Maria-legioen, een katholieke organisatie. We kwamen elke 14 dagen samen. Dan gingen we bij de mensen thuis gaan bidden (een paternoster en een kruisje geven). We gingen bij de armsten der armen met een opdracht van het Marialegioen. Toestanden dat er waren.... Ik heb dat een jaar of drie gedaan. Er waren na de oorlog veel armen, er was ook een tekort aan huizen. Families woonden soms op een zolder, er waren veel zieken. Er was toen ook geen openbare onderstand, zoals nu.

Nu is dat allemaal veranderd. In mijn tijd (vóór WO II) waren er hier 17.000 inwoners, nu nog zo'n 8.000. Daarvan zijn nog eens de helft vreemdelingen en van de zowat 4.000 Belgen is een grote groep gepensioneerd. Wat schiet er dan nog over? Ik vind dit een drama, het is de enige wijk in Gent die zo vervallen is. En ze moeten me niets wijsmaken, ik heb het allemaal al meegemaakt, ik weet hoe het hier vroeger was.

Oorlog

Tijdens de oorlog ben ik naar Duitsland moeten gaan, om te werken. Ik had een broer die mentaal gehandicapt was. Ik had het willen weigeren maar ik durfde niet. Ik kreeg een brief en moest me aanmelden. De eerste keer ben ik eraan ontsnapt, de tweede keer dat ik een meldingsbrief kreeg heeft een meisje dat ik kende die

papieren onderschept, zodat ik niet afgeroepen werd op het station. Maar de derde keer kreeg ik samen met mijn broer een brief en dan heb ik mij aangegeven. Mijn broer moest dan niet gaan. Tijdens de oorlog zorgden we er met de KAJ voor dat de jongens bij de boeren konden verblijven. De onderpastoor is nog bij de weerstand geweest. We zijn vlak na de oorlog eens met drie leiders van de KAJ en de onderpastoor naar de speelhuizen in Duitsland gegaan.

We hadden in de jaren 1956-1957 de grootste patronage van Gent. De onderpastoor was baas van de patronage. Iedere onderpastoor had in de wijk zijn eigen deel voor de biecht, voor ziekenbezoek enz.. We hadden een muziekgroep (de Salvators) die 25 jaar bestond en is ontstaan op het moment dat ik uit de patronage ging. Er was ook een jongenskoor en een basketbalploeg. We hadden zelfs een eigen basketbalveld met douches. In dezelfde tijd hebben we ook een voetbalploeg opgericht.

Eerst - na mijn 16 jaar - werkte ik bij een bakker, ik had daarvoor gestudeerd. Maar dat was te zwaar werk voor mij, ik wilde wat lichters en ben dan in een patisserie gaan werken.

Toen ik oud genoeg was heb ik tegen mijn vader gezegd dat ik 'op de baan' wou gaan, als handelsvertegenwoordiger. Hij had daar bezwaren tegen maar ik heb het toch gedaan gedurende 25 jaar. Ik ging tot Antwerpen. In Brussel leverden we aan de winkel Dujardin.

Ondertussen ben ik dan getrouwd en mijn vrouw kende al die artikelen, zij werkte immers in dezelfde sector. Toen mijn moeder gestopt is met de winkel hebben wij hem overgenomen. De winkel begon steeds beter te gaan. Als vertegenwoordiger ging het alsmaar slechter, want in die tijd kwamen de grootwarenhuizen op. In 1971 hebben we de zaak uitgebreid en het huis hiernaast, waar vroeger een kapperszaak was bijgekocht. Vroeger was de winkel

maar half zo groot. In 1971 ben ik dan ook gestopt als vertegenwoordiger.

Vanaf 1974 ging het in de winkel steeds slechter. Wij waren vooral gekend bij de oudere mensen uit de buurt, voor een 'bolleke sayette' (bol naaigaren), een korset, ceinturen. We hebben nu nog artikelen liggen die dateren vanuit de oorlog.

We hebben hier een handelsdekenij waar mijn vrouw voorzitter van is. Deze dekenij is ontstaan in 1904. Tussen 1963 en 1975 functioneerde de dekenij niet. Iedere handelaar betaalt lidgeld. Jaarlijks wordt er een bal georganiseerd en bij Sinterklaas worden er rondgangen gehouden. De dekenij van de Sloopstraat wil bij ons aansluiten maar wij willen onze eigenheid behouden.

Voor en vlak na de oorlog was het hier helemaal anders. Toen kende iedereen elkaar. Er kwamen vodenverkopers, mosselverkopers en de melkboer. Mensen deden nog iets voor elkaar.

INTERVIEW MET

MEVR. ELODIE ERBRANDT
NEUSEPLEIN

GEBOORTEDATUM : 30/11/1909

GEBOORTEPLAATS : GENT

Elodie Erbrandt (tweede van rechts, staand) omringd door de burens bij het 25-jarig huwelijksfeest van Georgette Stockman (uiterst rechts, zittend)

(verzameling fam. Erbrandt)

Ik ben in Ekkergem geboren. Toen ik zeven jaar was zijn we verhuisd naar het Rabot. Ik ben daar gebleven tot mijn derde huwelijksjaar. In 1939 verhuisden we naar de Cargadoorstraat. Mijn man kwam van de Muide en hij kon het niet gewoon worden op het Rabot. Het was daar nochtans zo mooi. Ik ben daar heel ongelukkig om geweest. Ik was gewoon om in een open straat te wonen, maar de Cargadoorstraat was een beluik. Dat was helemaal anders.

Wonen

In het huis in Ekkergem waren er twee plaatsjes, we woonden daar met mijn twee broers, mijn ouders en ik. Ik was de jongste. Het water was er nog met een pomp voor de hele *cité*. Dat huis was in de Colpaertsteeg (nu de Colpaertstraat), die uitkwam op de Coupure.

Mijn vader werkte als *'aftrekker in de wijn'* (bottelaar) bij Thorenburg. Mijn moeder was huisvrouw.

We woonden in een huurhuis, waar er nog verwarmd werd met de stoof.

Ons huis in de Cargadoorstraat had een voorplaatsje, een achterplaatsje en een koer. Maar water was nog 'in de gemeenschap'. Toen ik twee kinderen had, heb ik toch water laten leggen in huis. Ik had mijn eigen toilet. In het begin was dat nog gewoon met een plank. Ik had een vriendin die ergens op een bureau werkte, en daar braken ze alle toiletten uit. Van haar heb ik dan een echt toilet gekregen.

Alles werd er verlicht met gas maar uiteindelijk hebben we elektriciteit laten leggen. Dat was wel al na de oorlog.

Studies

Vanaf mijn zes jaar ben ik in de Schommelstraat naar school geweest. Maar ik ben veel thuis gebleven omdat mijn moeder vaak ziek was. Tot mijn veertiende ben ik naar school geweest. Ik heb geen specifieke studie maar een algemene opleiding gevolgd.

Op veertienjarige leeftijd ben ik naar *'de continus'* gegaan en daar heb ik 14 jaar gewerkt. Die fabriek was op de Vest. Mijn man was havenarbeider.

Vrije tijd

We speelden steeds op straat, het was een doodlopende straat. Er was niet veel verkeer, gevaarlijk was het dus niet.

Toen ik klein was had ik een pop. Ik weet nog dat ik er een bedje voor had met vier koperen knopjes. De Duitsers kwamen en eisten die vier knopjes. Mijn moeder heeft het dan voor mij opgenomen en uiteindelijk mocht ik ze houden.

Ik mocht nooit alleen uitgaan en moest altijd mee met mijn broer en schoonzus. Tot mijn veertiende

ging ik samen met mijn ouders naar een café (de naam weet ik niet meer) waar ze steeds zaten te kaarten. Op een bepaald moment zei mijn schoonzus *"ze is nu toch al 14 jaar, we gaan ze nekeer meenemen"*. We gingen dan naar de 'Kleine Casino', in de buurt van het Gouden Leeuwplein. Naar de bioscoop gingen we ook wel eens. En na de film gingen we wel eens dansen. Maar dat was nooit laat, maximum tot 11 uur. We gingen daar te voet naar toe. Naar *'de cirque'* gingen we ook, die stond op het Sint-Pietersplein. Dat was heel leuk, wij zaten helemaal bovenaan. Dat waren de goedkoopste plaatsen, zo zagen we al de *'kletsoppen'* zitten.

Ik herinner me nog dat ik, toen ik 18 jaar was, eens aan mijn ouders vroeg of ik samen met een vriendin mocht weg gaan. Maar dat was uit den boze, ik had heel strenge ouders.

Kennismaking en huwelijk

Ik heb mijn man leren kennen tijdens de Gentse Feesten, op de

Elodie (links) en Georgette (rechts)

(verzameling fam. Erbrandt)

Korenmarkt. Ik stond samen met een vriendin op een stoel naar het vuurwerk te kijken. Hij heeft me tegengehouden toen ik dreigde te vallen, zo zijn we beginnen praten en we hebben dan een afspraak gemaakt.

Ik ben getrouwd op 29 december 1934. Het was in de winter, op een hele mooie dag.

Ik had een lang, donkerblauw kleed aan met daarop een zwart vestje. Een hoed had ik niet. Mijn kleed liet ik maken bij een kleermaakster. Mijn man droeg een gewoon kostuum, maar had het wel speciaal laten maken.

Het feest ging door in de Maria-Theresiastraat. Er was een *traiteur* aanwezig die kookte voor ons. Iedereen van mijn familie was erbij, behalve mijn broers want die lagen in ruzie met mijn ouders. Er waren ook veel vrienden. Ik ben getrouwd in de Sint-Jozefskerk in de Wondelgemstraat, onze mis was om halfzes. Mijn schoonmoeder had gezorgd voor een witte koets met één paard. Daar zijn we mee naar de kerk gereden.

We woonden drie jaar in bij mijn ouders en verhuisden daarna naar de Cargadoorstraat. Ik heb een aantal cadeaus gekregen, maar het meeste heb ik toch zelf gekocht. Van mijn schoonbroer heb ik zes stoelen gekregen, van mijn schoonzus een tafel. Voor een stoof heeft heel de familie samengelegd.

Na mijn huwelijk ben ik direct weer gaan werken. Op huwelijksreis ben ik dus niet kunnen gaan, daar was geen geld voor. Op de fabriek hebben al mijn vriendinnen wel cadeaus gekocht.

Oorlog

In de oorlog was er niet veel te eten maar de mensen uit de buurt hielpen elkaar wel. Er was bijvoorbeeld iemand die naar Holland ging om eten te kopen voor de hele buurt. Met diezelfde persoon ben ik in de oorlog eens gaan eten; konijn zei hij, maar het was een kat. Er was in de oorlog zelfs iemand die boskatten van 3,5 kg verkocht. Maar de kop werd er wel afgehaald. Als je het niet wist, dan smaakte je het niet.

In de oorlog was het enige dat je kon krijgen brood en boter. Er was ook een klein cafeetje en daar kon je konijn gaan eten met frieten, maar eigenlijk waren dat ook katten.

Op een bepaald moment in de oorlog kostte een brood 80 fr. Hier op de Voormuide was er een bakkerij 'Van den Hemel' waar we af en toe een broodje meer kregen. In de oorlog werd er 'malt' gedronken, dat waren kleine graantjes die we moesten malen, als vervanging voor koffie.

Waterveel werd gegeten was paardevlees. Hier in de Sint-Salvatorstraat was er een paardeslachter. Maar van teveel paardevlees kreeg je '*brand*' (schurft). Heel veel mensen hadden daar last van. Op een bepaald moment moest iedereen naar het militair hospitaal van Ekkergem waar ze ons onderzochten op schurft. We moesten ons daar uitkleden en kregen een katoenen schort om aan te doen. Deze oproep kwam van de Duitsers. Ik kende zelfs iemand die daar een '*attackske*' van kreeg, zo bang was ze.

INTERVIEW MET

MEVR. GEORGETTE VERSTRAETEN
BEVELANDSTRAAT

GEBOORTEDATUM : 22/11/1922

GEBOORTEPLAATS : GENT

Ik woon nog steeds in hetzelfde huis waar ik ben geboren. Alle kinderen werden thuis geboren. We waren met acht, ik was de jongste. Mijn man is de jongste van twaalf.

Wonen

Het huis was vroeger niet zoals het nu is, dat is logisch. We hadden geen bad, wel een klein 'koerke': een houten toilet met een plank. Water moest gehaald worden aan een pomp, 3 à 4 huizen verder. In mijn tijd was er wel al water in huis. De verwarming gebeurde met een Leuvense stoof, waar we allemaal rond zaten, de kastanjes poften. In het huis lagen nog rode vloeren, die je moest schuren.

Mijn grootvader was een zandboer en hij reed met een kar naar alle cafés. Daar waren het ook allemaal rode vloeren en ieder café had een bak aan de toeg staan met wit zand in waar iedereen in 'spekelde'. Mijn grootvader was dus de verdeler van het zand. Als wij geschuurd hadden, ik herinner mij dat als klein kind, deed mijn moeder dat zand rond de Leuvense stoof en ze draaide dat dan in 'bergskes'. Ze deed dat ook aan de deur, dat was mooi. Ze gebruikte daarvoor een borstel.

Het was geen groot huis. Vooraan was er een snoepwinkel, een groentewinkel eigenlijk. De meisjes sliepen allemaal op de eerste verdieping en mijn vader sliep op de zolder. Het was een grote zolder, die in twee werd gedeeld. In de winter was de ene helft van de zolder bestemd voor alle appels en andere dingen die moesten bewaard worden. De twee jongens sliepen boven. Mijn vader kwam niet goed overeen met zijn vader.

Mijn grootvader was een zelfstandige en was goed bemiddeld. Hij

Georgette Verstraeten aan de *continus* in de 'Texas' (Voortman)

(verzameling fam. Verstraeten)

woonde boven ons en had zijn eigen kamer. We zaten dikwijls bij hem, bij 'peetje'. Toen alle huizen daar verkocht werden, het waren vijf huizen in één keer, heeft mijn grootvader uiteindelijk ons huis gekocht. Het huis is altijd overgegaan naar familie maar nu zal het de laatste keer zijn, denk ik.

Studies en werk

Wij mochten niet spelen maar moesten meehelpen in de winkel. Ik was de jongste en mijn zus die nog thuis was zei altijd: "vanaf dat gij 14 wordt doe ik niets meer". En zo is het geweest ook. Ze heeft niets meer gedaan. Ik werkte in ploegen en zat soms al slapende soep te eten. Ik stond om vier uur 's morgens op om om vijf uur te beginnen bij Voortman (katoenspinnerij Vogelenzang).

Op de kermis op het Sint-Pietersplein (onder)

(verzameling fam. Verstraeten)

Toen ik mijn plechtige communie deed moesten we te voet gaan en het regende toen erg hard. 'Jules soldaat' was daar met de 'voiture' en hij zei tegen mijn moeder: "allé Marie, stapt in, want 't regent veel te hard." Het was nochtans heel de week zo mooi weer geweest, maar in het weekend regende het. Bang dat ik was om in die auto te stappen...

Ik heb daar bij Voortman op de 'tussenbands' gewerkt vanaf mijn 14 jaar. Maar dan is mijn moeder ziek geworden. Doordat ik de jongste was en mijn moeder geen tijd had om mij naar school te brengen ging ik vanaf mijn 2 1/2 jaar naar school in de Bevelandstraat. Ze moest maar eens naar buiten kijken en zag mij de schoolpoort binnen gaan. De jongens gingen naar de Sint-Salvatorstraat.

Ik ben naar school gegaan tot ik 14 was. Ik had graag voor verpleegster gestudeerd. Ik heb dat een jaar gedaan, maar ik hield het niet vol. Als ik 'de vroege' had kon ik naar de les de gaan, maar als ik 'de achternoen' had niet. En ik kon die lessen niet inhalen. Dus ben ik gestopt met die studie, het was niet meer te doen. Mijn vader zei: "al de rest geld binnen brengen en gij heel de dag op de schoolbanken zitten...". Ik moest mijn volledig loon afgeven, tot de laatste frank. Zelfs toen ik verkering had moest ik alles afstaan, of nee, ik kreeg 10 frank. Ik moest sparen om te kunnen trouwen.

Jeugd en vrije tijd

Ik was 'genen groten uitgaander', we konden eigenlijk niet uitgaan want het was oorlog. Onze ouders waren 'vieze'. Maar ik ging wel altijd eens weg met mijn zuster en mijn schoonbroer op zondag, naar een dancing op het Sint-Amandsplein, 'de Rubens' (recht-over de 'trappen'). Mijn man heb

Bij de bevrijding : groepsfoto van arbeiders op de binnenkoer van de 'Texas' (Voortman) (verzameling fam. Verstraeten)

ik op zo een zondag leren kennen in de dancing. Ik had twee kameraden, 'dochter van Jules de soldaat vanover de deur'. Toen ze trouwden stond ik helemaal alleen en had geen vriendinnen meer.

Mijn man was van waar nu het kerkhof is, daar stonden vroeger allemaal 'barakskes' (noodwoningen Albertfonds). Nu staan daar 'de blokken' van de stad (Fransisco Ferrerlaan).

Om uit te gaan droegen we onze zondagskleren. We moesten daar zorg voor dragen, iets nieuws kregen we enkel met 'Sinksten'. Ik durfde niet onmiddellijk tegen mijn ouders zeggen dat ik verkering had - 'gelijk dat ik een vader had!'. Mijn man vroeg me: "zouden wij niet trouwen?" maar ik zei: "dat durf ik niet zeggen, hoor". Mijn moeder zei: "Ge moet u daar

niets voor aantrekken, 'k zal ik dat wel arrangeren". Zij heeft dat dan met mijn vader kunnen regelen. Ik heb mijn man altijd stiekem ontmoet. Maar uiteindelijk, doordat mijn man zo een beetje van dezelfde stiel was als mijn vader (mijn vader was metaalarbeider), ging dat dan toch wel.

Mijn vader heeft nog de eerste diesels gemaakt. Mijn man werkte bij D'Hooge, in de wasmachine-fabriek (Ledeberg). Mijn moeder deed de winkel, en ging naar de markten met paard en kar. Ze ging zelfs naar Eeklo, naar alle markten. Mijn vader, dat was 'een sloeber'; hij ging uit, hij zat bij andere vrouwen.... Maar ik heb mijn moeder nooit horen zeggen dat hij geen geld binnen bracht. Mijn vader ging heel de nacht uit en om zeven uur moest hij beginnen, en was steeds op tijd. Mijn

moeder kreeg ook niet veel geld en als ze dan een beetje kon sparen, verstopte ze dat achter de grote spiegel op de schouw. Wij hadden dat eens gezien en wij zeiden: "vader, weet ge waar moeder haar geld steekt?". Kinderen hé...! God, toen hebben we moeten lopen! Mijn twee broers waren ook twee deugnieten. Mijn moeder had een 'martiné', zoiets als de grote knuppels van de politie. En ze moest daar maareens mee draaien... Maar we hebben er nooit slaag van gehad.

Mijn broer ging naar de academie en kon heel mooi koppen tekenen. Boven op de zolder hing het helemaal vol met tekeningen van hem. Om de meisjes 'te duvelen' plaatste hij er lichtjes achter en riep ons naar boven. Wij holden dan zo rap als we konden terug naar beneden. Dat waren twee 'duvels'.

Toen wij groter werden moesten ook wij naar boven, want 'peetje' moest slapen. Hij sliep op de kamer van moeder. Maar dat was wat hoor. De jongens moesten eerst naar boven, zodat ze slapen als wij kwamen.

Ik was de jongste en ik was hun kameraad. Ik heet Georgette maar zij noemden me altijd Jette. Toen mijn zus trouwde was ze 19 jaar. Ik ben 22 maanden ouder dan haar dochtertje en 9 jaar jonger dan mijn andere zus, Marie.

Huwelijk

Van een verloving was geen sprake, dat was te duur. Ook het huwelijk zelf was zo eenvoudig mogelijk. Ik ben getrouwd op 23 september 1946, het is nu 48 jaar geleden. Ik ben hier op Heilig Kerst getrouwd, mijn man is mij te voet komen afhalen.

Ik droeg mijn zondagskleed dat ik had laten kuisen. Mijn man had zijn kostuum aan, het was al wat hij had. We moesten introuwen bij mijn ouders want we hadden zelf geen meubels. Het feest was in het huis van mijn zuster. Buiten familieleden was er niemand aanwezig. Ik denk dat we konijn gegeten hebben. Mijn schoonzus was er om te koken. Na het eten gingen we naar het café op de hoek van de straat, 'Bij Rosa', iets drinken. Daarna zijn we in 'De Jazzband' gaan dansen, een café langs het water aan de Voormuide, die niet meer bestaat (nu Café Fluvial).

Cadeaus heb ik niet gekregen want ik trouwde in. Ik heb moeten sparen om meubels te kopen. Met de 10 fr. die ik kreeg kon je wel iets doen, maar geen meubels kopen. Op huwelijksreis zijn we niet geweest, want we moesten onmiddellijk weer gaan werken. Op mijn werk hebben ze ook niets speciaals gedaan.

Ik werkte bij Voortman vanaf mijn

veertiende. Toen werd mijn mama ziek. Zelfs als kind heb ik mijn mama nooit gezond geweten. Toen ze van mij bevallen is, heeft ze een bloeding gekregen en lag 6 weken in het donker. Nu hebben ze daar middeltjes tegen, maar vroeger... .

Toen ze weer eens ziek was zei ik tegen mijn man: "k geloof dat ik niet meer ga gaan werken 'k ga voor mijn ma gaan zorgen". En toen ze gestorven was, want ze heeft niet lang meer geleefd, had ik geen zin meer om in de fabriek te gaan werken. De schoolmeid van de Bevelandstraat zei mij dat ze schoonmaaksters tekort hadden aan 't stad. Ik deed dan een aanvraag en 14 dagen later kon ik beginnen. Ik moest wel eerst een examen afleggen. Ik werkte daarna nog 45 jaar aan 't stad. De winkel van mijn ouders is nog lang opengebleven, nog een tijd nadat mijn vader hertrouwd was.

Mijn vader had een auto gekocht en mijn broer die timmerman was, maakte er een bak op. Mijn vader handelde toen in kolen. Hij reed met die auto 'naar den buiten', naar de bloemisten. Hij bracht bieten, wortelen en aardappelen mee terug. Op zondag mocht iederéén van de buurt dan eens meerijden, elk bracht zijn eigen stoel mee om te zitten in de bak. Iedereen had bijnamen: *Roste Filomène, Lange Roza, De Pinne*,...

Vrije tijd

Als mijn moeder ziek was kwam mijn tante wassen. We hadden zo'n wasmachine met een draaijer: vijf keer langs één kant en vijf keer langs de andere kant. Elke zondag moesten we 'steken', op maandag afkoken en op dinsdag werd er gewassen. Toen de was droog was, was het donderdag en voordat we het konden strijken... De volgende maandag was het

dan allemaal weer 'vers'.

De mensen van vroeger hebben daaraan veel meer arbeid gehad. Wij moesten als kind altijd 'trampelen' (trappelen) in de kuip, dat deden we graag, in het sop met onze blote voeten... dat was 'geestig'. Eén keer in het jaar, als de grote kuis gedaan werd, was het 'matrassentrekken'. De wol werd uit de matras gehaald en we moesten die wol trekken. Als we dan weer in ons bed kropen was die matras zo hoog en zacht! Dat was 'plezant'. Thuis was boven alles in witte 'planché', die elke week werd geschuurd met warm bleekwater om wit te zijn. Mijn moeder was daar heel fier op. Wij zeiden: "laat het ons gewoon dweilen", maar dat kon niet hoor want het moest proper zijn. Wij hadden geen tijd om 'kapoenerij' te doen, we mochten niet op straat spelen. In die tijd moesten we helpen. 's Morgens en 's middags, als de schoolkinderen om snoep kwamen in de winkel. Er was een grote 'toog' en al de dozen met 'spekken' werden uitgezet. De kinderen kwamen dan kiezen: 'splinterkes' of 'neuzekes' of 'rekkers',... . We werden wel veel bestolen, we konden ze niet altijd in het oog houden. Voor vijf centiemen had je tien spekken en voor een kwartje een hele zak. Dan moest alles weer weggezet worden en opnieuw geschuurd worden. Toen was het reeds vier uur, tijd om aan het eten te beginnen. Mijn broer spaarde vanalles, hij ging bij het afval op zoek naar oud ijzer en verkocht dat aan de 'oud-ijzer marchand'. Hij ging naar de oude markt om een 'occasie velo' te kopen, zo hadden wij een fiets. Hier in de buurt was er geen markt, maar wel grote wijkfeesten van drie dagen. De 'gebuurte' maakte er acht dagen van. Op de mosselsteften kwam de hele buurt op straat.

INTERVIEW MET
**DHR. MARCEL PROCUREUR
HAM**
GEBORTE DATUM: 28/10/1921
GEBORTE PLAATS: GENT
ECHTGENOOT VAN HENRIETTE DE SMET

Ik ben in Gent geboren, in de (Karel) Antheunisstraat, een zijstraat van de Lange Violettestraat. Dat huis staat er nog altijd in zijn oorspronkelijke staat. Ik ben thuis geboren. Ik heb daar gewoond tot ik 8 jaar was.

Wonen

Comfort was er nog niet, de verlichting was nog met gas. Er waren overal lantaarns en 's avonds zag je personen met een stok komen om de lantaarns aan te steken, 's morgens om ze weer uit te doen. Thuis hadden we zo'n grote koperen lamp met een glas op, mijn moeder stak daar altijd een haarspeld op, opdat ze niet zou springen. Nadien is de stad gekomen met gas. Later heb ik ook nog elektriciteitsleidingen weten aanleggen. We maakten onze ogen vlug stuk met dat zwak licht. Ik herinner me nog dat mijn vader één van de eerste radio's had, met van die 'ecouteurs', met bepaalde zenders, Engeland en Hilversum voornamelijk. Je moest dat dan verschuiven om de posten te vinden. Mijn vader was een geweldige 'amateur van radio', maar het gebruik van de radio is eigenlijk maar stilletjes opgekomen.

Wij gingen toen spelen in het begijnhof in de Lange Violettestraat, één van de mooiste in Gent. De zusterkes waren gespecialiseerd in het verstellen van kledingstukken. Wij gingen daar met een hele bende naar toe om te spelen. Daar achter kwam je uit aan de Schelde, daar lagen de kleren van de zusters te drogen. Maar dat is allemaal vervlogen tijd.

Ik ben in 1934 in deze wijk aangekomen. Ook in de Ham. Dat was een huurhuis, het vorige ook. We woonden daar met vier: mijn zus, mijn ouders en ik. Ik ben gevlucht in 1939 want ik zat bij 'de klas van

Aan zee in het Interbellum...
(verzameling fam. Procureur)

Marcel Procureur was een bekend amateur-filmer, net als zijn neef Burger, hier aan het werk als cameraman voor de filmmaatschappij Orion
(verzameling fam. Procureur)

1940', dus moest ik bij het leger. Een neef van mij had een huis op de hoek van de Kongostraat dat leeg stond aan het begin van de oorlog. Hij kwam aan mijn vader vragen of wij niet in dat huis konden gaan wonen opdat het niet opgeëist zou worden. Toen ik terug naar huis kwam waren ze al verhuisd. Op die hoek heeft mijn vader dan een zaak geopend.

Studies

Mijn ouders waren allebei kappers en ik heb hen opgevolgd. Ik ben gespecialiseerd in de moderne technieken. Ik ben ook leraar geweest in de IMOV, in St.-Denijs-Westrem. Ik heb daar 20 jaar les gegeven. Ikzelf studeerde aan het Sint-Joris Instituut, vanaf mijn 6 jaar. Naar de kleuterklas ben ik niet gegaan.

Tijdens de grote vakantie ging ik naar zee met de vakantiekolonie, voor de gezonde lucht. Ik ging naar school tot mijn 16 jaar. We gingen te voet naar school, want ze was hier immers vlakbij (in de Steendam). Mijn vader had een grote zaak en ik ben hem beginnen helpen, vanaf mijn 14de. Het schijnt dat ik er talent voor had. Mijn opleiding heb ik eigenlijk van mijn vader gehad, die leraar was aan een kappersschool in de Ramen. Daarnaast was hij ook kapper in de opera en daardoor kende ik ook bijna al de artiesten. Ongeveer al mijn vrije tijd ging naar de zaak. Ik was snel volwassen en had bijna geen contact met leeftijdsgenoten, enkel met ouderen.

Ik was jong en wou de zaak uitbreiden. Die tijd was alles met elektriciteit, alle toestellen waren heel zwaar en ook zeer gevaarlijk. Maar dat wisten de mensen toen niet. Nu nog vragen ze me hoe wij wisten of een permanent goed was. Wij herkenden de geur. Als dat een beetje begon te 'rieken' wisten we dat het ongeveer goed was. En we zagen aan de punten dat het een beetje verbrand was. Dat moest zo want anders was het niet voldoende gekruld.

Werk

Ik heb de eerste koude permanent mee helpen leggen, hier in Gent, in hotel Terminus, aan het Sint-Pietersstation. Dat is wel al heel lang geleden, rond de jaren 1950. Die produkten moesten het haar week maken, eigenlijk kapot om daarna te herstellen. Maar wij wisten niet precies hoelang die produkten erop moesten blijven. Uiteindelijk hebben ze het toch gevonden. De kapper die de eerste koude permanent gelegd heeft was een bekend kapper uit Wette- ren. Hij had dat van Parijs meegebracht. Ik was nog jong en wou heel graag meehelpen.

Bij een warme permanent hingen er als het ware 26 strijkijzers aan je hoofd. Wanneer je bedenkt hoe zwaar één strijkijzer is... Er was hier ooit eens een kleine aardverschuiving en er zat net een vrouw onder dat toestel. Zij begon te schreeuwen maar wij konden helemaal niets doen, ze zat vast.

Ik heb dus een zaak gehad op de hoek van de Kongostraat, mijn vader is daar gestorven. Ik ben hier verder blijven werken, met nog twee meisjes en twee jongens. In de jaren '60 ben ik in de Borluutstraat gaan wonen (nu de Belfortstraat). Waar nu dat hotel Sofitel gekomen is. Daar op de hoek was mijn salon, het was een zeer groot salon. Ik had 16 plaatsen. Ik had een formidabel *cliëntèle*, Laleman Reyniers, de directeur van de elektriciteitscentrale kwam elke dag bij mij om zich te laten scheren.

Ik was eens op een congres van kappers in Parijs, waar er duizend kappers aanwezig waren. Er werd geloot wie er op een speciaal draaiend plateau centraal in de zaal het haar van Miss France moest knippen. Ik werd toch wel uitgeloot zeker, en 'dat mens' had zo slecht haar!

Men heeft me gevraagd les te geven in IMOV waar ze een afdeling begonnen van heren- en dameskappers. Eerst wilde ik niet want ik had een grote zaak. Nadien heb ik dat wel een heel aantal jaren gedaan.

Toen heeft het stadsbestuur van Gent me onteigend en kwam ik terug naar de Kongostraat. Daarna zijn we in het huis in de Ham komen wonen. Het huis was vroeger van een grossist in wijnen en likeuren, 'Desmet- Wagemans', een zeer gekende firma waar mijn schoonbroer eigenaar van was. Hij verhuisde dan naar Brussel en toen kwam er hier een zeer bekende kaasboer: 'Schipper'. Hij woonde hier 20 jaar. In de kelders waar vroeger de wijnen lagen, lagen dan de kazen.

Toen betrokken wij het voorhuis, want Schipper woonde nog in het achterhuis. Maar die is dan verongelukt in een frontale botsing in Oudenaarde. Het was hier een grote begrafenis, zelfs de Nederlandse televisie was hier. Op dat moment is mijn schoonbroer met pensioen gegaan en is hij in het achterhuis komen wonen.

Nog een grappige anekdote: ik noem Procureur, maar de eigenaar van het huis in de Borluutstraat was een procureur, wat voor verwarring zorgde.

Onze mooiste jaren, ik bedoel van mijn 19e tot mijn 23e, heb ik gehad tijdens de oorlog. Toen was er hier een dancing in de Lammerstraat. Als je van de Zuid kwam had je een trapje af, een eindje verder was een dancing. Het was een zaal waar we naar toe gingen met een paar vrienden. Je mag niet vergeten dat we in de oorlog maar tot elf uur 's avonds weg konden gaan.

Tijdens de oorlog ben ik gevlucht omdat mijn vader zei dat ik weg moest gaan. Hij zei wel tegen mij: "neem voor de zekerheid al je kappersgerief, scharen, tondeuzen,... mee". Ik had een klein valiesje bij me en vluchtte met de fiets naar Frankrijk, samen met een vriend. Zo kwamen we in Duinkerke terecht. Daar waren nog een paar boten en ik probeerde om op een boot te geraken, maar die werd gekelderd voor mijn neus. Ik kon niet meer weg en zat volop in het gevecht tussen de Engelsen en de Duitsers (het beroemde Vijfde Leger) in de grote slag van Duinkerke. Toen werd ik

opgepakt door de Duitsers, in Longeville, een klein plaatsje. Die Duitsers, allemaal prachtige blonde kerels zeiden 'Friseur' tegen mij. Ze zagen dat aan de inhoud van mijn valies. Toen brachten ze mij naar een kasteel om een grote Duitse generaal te scheren en kappen. Ik was daardrie maand als 'prisonier'. Het kasteel was ingenomen en er werden tenten rond gezet, want het was een zeer groot leger. Nadien zeiden ze tegen mij: "Ge gaat met ons mee, wij trekken op naar Rusland". Ik zei dat ik naar huis wou gaan. Toen ze weggingen heb ik me verstopt op een zolderkamertje bij een boer. Vele jaren later heb ik bij toeval ontdekt dat die generaal de grote Paulussen zelf was. Ik had hem gezien op een documentaire op televisie.

Van één van mijn klanten kreeg ik ooit kaarten voor een concert ter gelegenheid van de verjaardag van Hitler, in de opera. Met een horlogemaker van de centrale ben ik daar niettegenstaande vele tegenwerpingen van mijn vader toch naar toe geweest. Ik hou van muziek. Van zodra we daar kwamen hoorden we overal: "Heil Hitler". Ze namen ons voor 'hoge pieten' en lieten ons naar onze loge gaan. Het was heel eigenaardig. Telkens als de naam Hitler vernoemd werd ging iedereen recht staan. Het concert bleef maar duren, tot half twee 's nachts alhoewel het verboden was na elf uur nog op straat te lopen. Gelukkig had ik de uitnodiging bewaard en wel negen keer werden we tegengehouden van de opera tot in de Ham. De laatste Duitser vergezelde ons tot thuis. Mijn vader was om dood te vallen, Duitse soldaten voor zijn huis! Er kwam eens een Duits officier voor een 'rasiernitt'. Dat mocht Hilaire, mijn helper doen. De hele tijd was er een grote paardevlieg die rond Hilaire en die Duitser kringetjes maakte. Op een gegeven moment zit die vlieg op het hoofd van die Duitse officier. Hilaire klopt en het effect was een rode uitgesmeerde vlek op die

kaalgeschoren kop. Gelukkig zei Hilaire met uitgestreken gezicht 'Vertseihe, bitte'. Had hij gelachen, hij was dood geweest.

Kennismaking en huwelijk

Mijn vrouw woonde in de Stierstraat, een zijstraat van de Kasteellaan. Vroeger ging ze steeds langs 'de dok' naar de Sint-Salvatorstraat, maar toen er nogal veel troepen van soldaten passeerden ging ze langs de Ham. Ze werkte als naaister in een atelier in de Sint-Salvatorstraat en 'dat was een schoon meiske'. Ik heb er dan een keer mee afgesproken en het klikte direct. We gingen uit naar 'de Capitoel', aan de Zuid.

Er is een officiële verloving geweest met de twee families, zonder problemen.

Een anekdote in verband met dit alles: mijn zuster trouwde met een De Smet en mijn vrouw is ook een De Smet, dus was dat een zeer gecompliceerde zaak. Op de grote deur vanvoor staat er De Smet-Procureur en bij mij staat er Procureur-De Smet.

Mijn zuster trouwde met De Smet in 1941. Het was toen zeer moei-

lijk om aan eten te geraken. Mijn zuster en haar verloofde gingen de laatste inkopen doen en terwijl ze weg waren stierf mijn vader, de dag voor de grote trouw. We hadden een huwelijk met een lijk in huis. Dus hebben we de paarden en de bloemen die we voor de trouw gebruikten ook voor de begrafenis gebruikt. Er is hier heel veel over gesproken. De koetsen kwamen van op de Antwerpse steenweg.

Mijn vrouw woonde in de Stierstraat en als ik een beetje laat was om haar naar huis te brengen, dan riepen de Duitsers die me zagen "t is de friseur". Iedereen kende mij hé...

Mijn vrouw was nog maar 16 jaar als ik haar leerde kennen en ze was 21 als we getrouwd zijn.

Ook onze trouw was iets speciaals. Eerst voor de wet, dat is normaal, maar pas 14 dagen daarna voor de kerk. We zijn getrouwd op 27 juli 1945. Mijn vrouw had zelf haar 'tailleur' gemaakt. Het trouwfeest was thuis en we gingen naar Antwerpen op huwelijksreis.

Toen we daar waren werd Antwerpen juist bevrijd.

Marcel Procureur omringd door personeelsleden en klanten in zijn kapsalon

(verzameling fam. Procureur)

INTERVIEW MET

MEVR. HENRIETTE DE SMET
HAM

GEBOORTEDATUM: 08/03/1925

GEBOORTEPLAATS: GENT

ECHTGENOTE VAN PROCUREUR MARCEL

Huwelijk

We zijn getrouwd op 17 juni 1945. Ons huwelijk voor de kerk was op 16 juli 1945 in de parochie St-Macharius. Mijn ouders waren van Heusden, Laarne. Mijn vader was slachter en is naar hier gekomen om zijn winkel te beginnen, mijn moeder werkte niet. Als kind woonde ik in de Stierstraat. Ik had nog één broer. Ik ging naar school op de Kasteellaan en daarna naar de katholieke technische school van Tweebruggen. Ik volgde de richting 'snit en naad'. Ik had namelijk een vriendin die 6 jaar ouder was, die mij leerde naaien. Toen ik me liet inschrijven in die school zei de zuster dat ik helemaal moest herbeginnen. Ik koos dan voor modiste, om hoeden te maken. Na een poosje begon dat me ook te vervelen omdat het ook maar steken waren. Voor we met 'feutre' mochten beginnen, moesten we ook steken maken en lintjes leren vastmaken, maar ik kon dat allemaal reeds. Pas na 3 jaar begonnen we hoeden te maken. Op dat moment vroeg een vriendin me of ik in een winkel in de St-Salvatorstraat wou gaan werken in een naaiatelier. Daardoor heb ik nooit patroons leren maken. Op het einde was dat echt confectie, ik heb wel vlug leren naaien. Ik heb heel mijn leven veel genaaid voor familie en vrienden, maar moest ik kunnen herbeginnen, dan zou ik werk zoeken.

Oorlog

De oorlog brak uit toen ik al in het atelier werkte, de radio speelde, het programma werd onderbroken en er werd gezegd dat de oorlog uitgebroken was. Ik ben toen weggebleven uit dat atelier omdat de man van mijn bazin aan de kant van de Duitsers stond en ik lag daar altijd mee in conflict. We moesten bijvoorbeeld steeds door het raam kijken als de Duitse troepen voorbijkwamen, maar niet

als het andere waren. Het was een atelier met een winkel beneden. Die man heeft dan later kleren gemaakt voor andere winkels. Tijdens de oorlog maakten mijn vriendin en ik onze eigen hoeden. Ik gebruikte een oude hoed van mijn vader en als 'cone' een omgekeerde bloempot. We sneden dat zelf zo een beetje op vorm, en dan staken we daar een pluim op of een lint. De ouders van mijn vriendin waren groothandelaars in leder en daar stonden ledermachines. Toen ik ongeveer tien jaar was heb ik daar leren stikken met een machine zonder naald.

In het begin van de oorlog, toen ik nog niet getrouwd was, ging ik altijd over de ijzeren brug aan de Dampoort om zo naar de Kasteellaan te gaan. Ik moest voorbij een wachtpost van de Duitse soldaten. Op een keer zei er een tegen mij: "*Gehen Sie spazieren mit mir*"; ik gebaarde natuurlijk van niets. Maar dat is een zinnetje dat ik wel onthouden heb.

Vrije tijd

Om naar de St-Salvatorstraat te gaan ging ik steeds langs 'de dok', totdat er op een bepaald moment veel meer transport van soldaten was, ben ik langs hier (de Ham), beginnen komen. Mijn man stond aan zijn deur en zo zijn we met elkaar beginnen praten. Ik sprak af met hem aan de Zuid, aan 'de Capitole'.

Ik was nog nooit naar de Zuid geweest. Tot dan toe ging ik enkel naar de patronage. Ik heb aan de meisjes op mijn werk moeten vragen hoe ik daar moest komen. Na die eerste keer zei ik: "*Ge moet niet denken dat ik nog ga afspreken met u*". Ik heb dan nog eens zoiets gezegd. Mijn man was ongeveer 4 jaar ouder dan ik, ik was 16 en hij was 20. Hij was in mijn ogen ouder. We hebben elkaar leren kennen in 1941,

Huwelijksfoto van Henriette De Smet en Marcel Procureur anno 1945

(verzameling fam. Procureur)

in het begin van de oorlog, en in 1945 zijn we getrouwd.

Als we 'verkeerden' gingen we veel naar de *Ancien Belgique* in de Veldstraat, daar gaven ze een soort cabaret. Leo Martin trad daar nog op.

Na ons huwelijk gingen we inwonen bij mijn schoonmoeder want de kapperszaak van mijn man, die hij overnam van zijn vader was daar.

We hadden niet zo veel contact met de burens. Mijn man had een kapperszaak in de Belfortstraat van 1957 tot 1970. We woonden daar zes jaar. In 1963 zijn we terug naar hier gekomen. Het kapsalon bleef in de Belfortstraat, waar nu Sofitel is. Eerst was het een herenkapsalon, daarna spe-

cialiseerde mijn man zich in vrouwenkapsels. Hij ging wel twee keer per jaar naar Parijs. De stad heeft dat huis gekocht. Wij hadden daar een 'baai' (*bail* = contract) van 3-6-9. Op het moment dat ons contract afliep hebben ze dat huis gekocht. Wij zijn niet vergoed geweest voor het verlies aan cliëntèle; het was een grote zaak. Mijn man werkte daar met

5 personeelsleden. Dan zijn we van de eerste keer hier thuis begonnen, enkel op afspraak en zonder personeel.

Vroeger gingen we wel nog dikwijls naar 't Huidevetterke' dat was een soort club. Daar ging mijn man 'bollen'. Armand Pien en veel mensen van de BRT. kwamen daar ook. Soms was er

daar toneel.

Wij wonen hier nu op de slaapkamers, omdat mijn man beneden zijn salon gemaakt had.

Achteraan heeft hij zijn donkere kamer. We hebben dat nu zo gelaten. Vroeger was er ook nog een *sous-terrain*.

Mijn man heeft gewerkt tot zijn 70e jaar, tot zo'n drie jaar geleden.

De drukte rond de Dampoort in het eerste kwart van de 20e eeuw

(verzameling fam. Procureur)

INTERVIEW MET

**MEVR. RITA DE SMEDT
KONGOSTRAAT**

GEBOORTEDATUM: 03/04/1921

GEBOORTEPLAATS: GENT

Jeugd

Ik ben thuis in de Kongostraat geboren. Mijn jeugd heb ik hier doorgebracht, wij woonden toen iets verderop in de Kongostraat. De kleuterklas heb ik gevolgd ik een klein stedelijk schooltje dat zich naast ons huidig huis bevond. Het lager onderwijs volgde ik in de Sleepstraat. Er waren hier veel kinderen in de straat en we speelden gewoon buiten, dat was een leuke tijd.

Mijn vader heeft nog bij Reyniers gewerkt, een expeditiekantoor in

de haven. Na een tijdje ging hij als zelfstandig expediteur werken. Hij heeft ook dit huis, waar wij nu wonen, laten bouwen. Beneden was een magazijn. Daar werd zijde gestapeld en in de kelder kaas.

Studies

Ik had strenge ouders. In die tijd besliste mijn vader over mijn studiekeuze. Natuurlijk was dat in functie van zijn opvolging, want ik was enig kind. Later gingen de zaken niet goed en hij is ermee gestopt. Maar toen zat ik al in een wetenschappelijke richting, die me niet zo interesseerde. Daardoor kon ik geen talen studeren aan de universiteit. Ik weigerde een richting te volgen die me niet interesseerde en zocht een instelling waar

ik talen kon volgen : het werd het Provinciaal Handels- en Taalinstituut.

Kennismaking

Daar leerde ik mijn man kennen. We zaten in hetzelfde jaar. Ik ging toen veel weg met medestudenten. We gingen met de fiets naar 't Heilig Huizeken'. We waren altijd met een grote groep. Armand Pien, die hier in de buurt woonde, kwam daar ook, maar die was wel jonger.

Mijn man volgde drie verschillende studierichtingen tegelijkertijd, waardoor hij het erg druk had. Maar soms gingen we ook wel eens weg, bijvoorbeeld naar Overmere-Donk met het 'stoomtrammeke'. Ik zal nooit vergeten dat we eens van Overmere-Donk

kwamen en het 'trammeke viel in panne' Ik was pas om 8 uur 's avonds thuis in plaats van om 6 uur. Mijn vader was toen verschrikkelijk kwaad, hoewel ik toen al 23 was.

Werk

Na mijn studies ging ik lesgeven in de Visitatie in de Onderstraat. Dat viel enorm mee. De zusters waren zeer vriendelijk, er was een goede sfeer. Er was maar één ding : als je trouwde kon je niet blijven. In die tijd mocht je dan gewoon niet verder lesgeven in het katholiek onderwijs, in het stedelijk wel. Ik vraag me nog steeds af waarom, was je zondig misschien wanneer je getrouwd was ?

Toen ze merkten dat ze geen andere leerkracht Engels konden vinden, hebben ze me uitzonderlijk toegestaan nog enkele jaren les te geven tot een jong zusterje haar studies in Engeland afgewerkt had.

Huwelijk

Onze trouw gebeurde in bijzondere omstandigheden.

We hadden die steeds uitgesteld tijdens de oorlog omdat mijn man nog zijn legerdienst moest doen. Op het einde van de oorlog werkte hij reeds. Plots hoorden wij van een reglementering waarbij iedereen die tijdens de oorlog getrouwd was, vrijgesteld was van legerdienst. We zijn dan heel snel getrouwd. Eigenlijk was dat enkel een formaliteit. Ik weet nog dat ik bij mijn man op het bureau gekomen ben en zei "We hebben onze ondertrouw gedaan". Op enkele dagen tijd zijn we getrouwd. Er was natuurlijk geen feest. We trouwden in onze gewone kleren en gingen elk weer bij ons eigen ouders wonen. Ik in de Kongostraat en mijn man op de Zwijn-aardstesteeuweg. Negen maanden hebben we dat zo volgehouden. We vonden dat heel normaal want het kon nu eenmaal niet anders. Toen bood mijn vader aan om hier te komen wonen in het huis waar vroeger zijn zaak

was. Het was een heel eenvoudig appartement, zonder ingerichte keuken of badkamer. We hebben ons toen wel na een tijdje een koelkast gekocht. Die was heel duur, zes maand loon, maar we gebruiken ze nog steeds.

Anekdoten

Typisch aan de tijd voor de oorlog was, dat ze op de zaterdag de was kwamen halen. Dat gebeurde met een kar met een ezeltje, dat Stefaan heette en die altijd een klontje suiker moest hebben.

Op zaterdag kwamen ze rond met blokken hout, met een hondekar met drie honden voor. En dan op zondag, dat was ook speciaal, kwam er een visverkoper, helemaal in het wit gekleed met een rare schort aan, met een steekkar met krabben en 'karakollen'. Krabben en 'karakollen', dat was het enige dat hij verkocht. Dat waren allemaal van die rare geluiden die ik mij herinner.

Wat wij ook nog gekend hebben is een melkboer die rondkwam met grote koperen kannen met een schep erin.

Hier over de brug (Minnemeersbrug) in het café 'Transport', (dat heette vroeger natuurlijk anders), kwamen ze de zaterdag en de zondag rond met de 'macronkas'. Eigenlijk was dat de 'makaronkas' - er staat nog zo één in het Museum voor Volkskunde - een rond ding op poten en met kleuren erop. Je kon daaraan draaien en moest dan op voorhand een kleur zeggen. Als het op jouw kleur uitkwam dan kreeg je makarons of nootjes. Het was een 'baaske' die daarmee rondging van het ene café naar het andere.

Een makaron is zo een klein rondje dat lijkt op 'nen ouwel' (een hostie).

Het heeft althans dezelfde grootte maar het smaakt naar een mousse van amandelen.

Er was ook een 'vrouwke' die volledig in het wit gekleed was, en die verkocht 'hart'eiers en kroakemandels' (harde eieren en gebakken erwten).

De Kongostraat vroeger en nu

Het is hier enorm veranderd. Vroeger was het een echt propere straat, maar nu is dat niet meer zo. Toen was de straat geheel 'van de eigenaars' wat nu het geval niet meer is. Er zijn veel huurders gekomen en die ken je niet meer. De eigenaars vroeger waren 'bekend volk', er zat personeel van het Stedelijk Onderwijs bij. Er was veel meer contact tussen de mensen dan er nu is.

Nu is het zeer druk hier in de straat. Vroeger, toen ik klein was, kon je gerust op straat spelen, nu is dat onvoorstelbaar.

Maar eigenlijk heb ik ontzettend goeie herinneringen aan mijn jeugd. Ik heb een gezellige jeugd gehad, alhoewel ik zeer strenge ouders had. Als je dat vergelijkt met wat de jeugd nu heeft, met al haar vrijheid, wel dan verkies ik toch mijn jeugd.

Wat ook opvalt, is hoewel ik zes maand op 'de buiten' woon, dat ik me hier nog steeds thuis voel. Hoe ouder ik word hoe meer ik hiervan hou. Ik ga met plezier naar de dok om te zien hoe de dok eruit ziet, hoewel daar nochtans niet veel meer aan te zien is.

Het is hier nochtans geen speciaal kwartier, maar voor mij wel.

Op zondagmorgen gingen we naar het concert op de Kouter, met de ganze familie. We waren met z'n tienden. We gingen niet op café en stonden recht gedurende het hele concert. Tussendoor babbelden we een beetje. Er was meer gezelschapsleven dan nu.

Door de omstandigheden in mijn familie heb ik veel kunstenaars en artiesten gekend. Wie we goed kenden is de schilder Vandevogaete. Deze kunstenaar gaf les op de haarkappersschool over de 'geschiedenis van haartooi'.

De opslagplaats voor alcohol van 'De Staercke-Jauret' in de Kongostraat, ontploft na een brand. Op de achtergrond is de 'Gieterij' in de Blekerijstraat zichtbaar

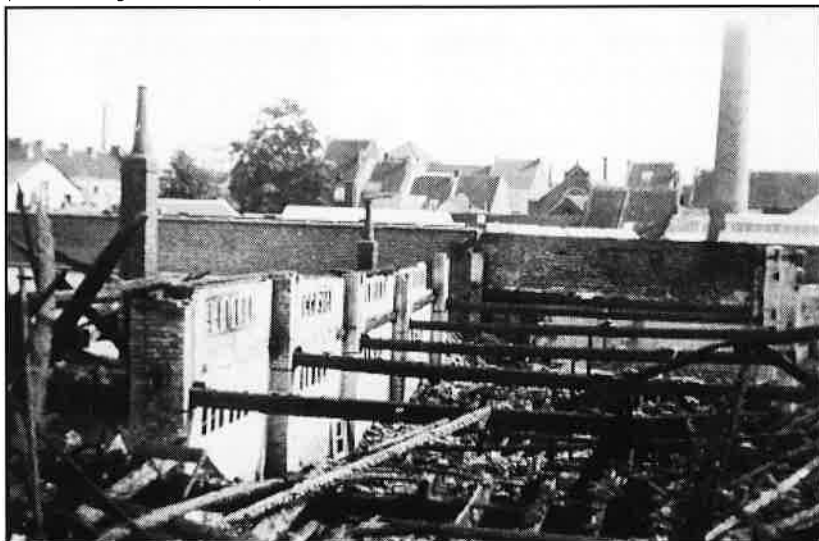
(verzameling fam. De Smet)

Het stedelijk schooltje is een aantal keer van functie veranderd. In de oorlog was het een voorbereidende afdeling op het Atheneum, voor kinderen die van 'de buiten' kwamen. Na de oorlog is het een haarkappersschool geworden. Maar daar hebben wij last mee gehad : het was ongelooflijk wat er daar gebeurde. Stout dat die gasten waren, de politie heeft hier nog gestaan. Dat was nog voor de provincie hier een haarkappersschool inrichtte. In de tijd was dat een publiek! Het waren de grootste bandieten. Soms gebeurde het dat ze om 12 uur 's nacht met motors midden in de gang stonden. Toen het hier nog een open kelder was, vonden wij de 'capotes anglaises' (condooms) beneden in de kelder.

Het is daarom dat daar de eerste verlichting gekomen is. Er zijn veel klachten geweest. Niet de hele straat kreeg verlichting, slechts één licht om die school te verlichten.

Nu met die school van Tweebruggen, hebben we daar geen last meer van.

Wat ik nog kan vertellen is een 'koddige anekdote'. Je weet dat aan de dok de douane was, in de gebouwen die nu te koop hebben gestaan. Toen ik jong was moest mijn vader vaak naar de douane en naar de entrepots gaan. Daar was een hond, een fox, 'den Bert'. 'Den Bert' werd onderhouden door de douaniers. 'Den Bert' sliep daar ook. Dat dier was na verloop van tijd zo slim geworden : als hij een wandelingetje wou maken stapte hij op de tram 5, reed tot aan Sint-Anna, nam tram 4 en ging dan wandelen in het park. Daarna kwam hij op dezelfde manier terug. Dat was de historie van 'den Bert'...

De vrouw van Karel Waeri, 98 jaar oud geworden, op de binnenkoer van de fabriek De Smet-Guéquier (links onder). Martha Waeri was getrouwd met de directeur van de fabriek (onder)

(verzameling fam. De Smet)

INTERVIEW MET
DHR. DE PAUW ROBERT
GODSHUISHAMMEKE
GEBORTE DATUM : 28. 04. 1933
GEBORTEPLAATS : GENT

Jeugd

Ik heb mijn moeder niet gekend want ze gestorven toen ik 3 jaar was. Ik ben de tweede jongste uit een gezin van 8 kinderen, waarvan er nu nog 4 in leven zijn. Het jaar nadat mijn moeder gestorven is, werd mijn oudste broer omvergeden en verongelukt. Mijn vader zat dus met zeven kinderen in tijden van oorlog. Hij moest 'de baan op' en was daardoor vreselijk weinig thuis. De oudste kinderen zorgden voor de jongeren.

Mijn vader heeft veel moeten doen om zijn kinderen te eten te geven. In de oorlog hebben wij zeer veel honger geleden. Toen mijn vader in de Sleepstraat is komen wonen, nam hij een café over. Maar dit café heeft niet lang bestaan en hij is dan begonnen als 'poeldener' met kippen en konijnen. Hij verkocht ook riet en biezen voor de stoelenvlechters. Deze winkel noemde 't Pakske Biezen'. Hij moest hard werken en het bleef moeilijk om rond te komen. Zijn zus, tante Martha die weduwe was, is bij ons komen werken. Zij deed het grootste deel van het huishouden samen met de oudste kinderen. Voor de 'poeldenerderij', hadden we een 'baai' (een contract) van 3-6-9. We hadden verlening aangevraagd, maar de huisbaas wou dit niet. Het huis heeft toen een tijd leeggestaan en is toen door de Stad Gent aangekocht. In het straatje naast het huis werden er enorme leidingen gelegd voor warm water dat van de centrale kwam. Deze leidingen dienden om openbare gebouwen te verwarmen. De put naast 't Pakske Biezen was zo diep, dat men het mooie geklasseerd huis heeft moeten slopen. Dus Gent heeft zijn eigen middeleeuws huis afgebroken.

In die periode was er een huis op de hoek van de Karel Mirystraat en de hoek van het Huidevetter-

De pottekariewinkel op de hoek van het Huidevetterken en de Karel Mirystraat (boven)

(verzameling De Pauw Robert)

"Dat was de tijd toen we met de Vespa reden. We waren nog jong" (1955?) (onder)

verzameling De Pauw Robert)

ken. Daar was er een 'pottekariewinkel'; ze verkochten daar potten, pannen en vazen. In die periode heeft mijn vader die winkel overgenomen omdat we in de Sleepstraat wegmoesten. Die 'pottekarie' zette mijn vader verder en hij deed ook nog steeds in rieten en biezen.

Vrije tijd

Hoewel we het financieel niet breed hadden, heb ik toch een vrolijke jeugd gehad. We zwierfden rond op de velden, het aantal mussen dat ik met mijn katapult naar beneden geschoten heb is niet te tellen. Dat was een hele berg, thuis zagen wij elke dag dode beesten, voor ons was dat gewoon.

We gingen ook salamanders vangen in de gracht aan de brug van

de spoorweg (voorbij het Tolhuis). Toen we 10 à 12 jaar oud waren speelden we steeds 'oorlogske', verschillende wijkbenden tegen elkaar. Je had de wijk van 't Meerhem die vocht tegen de wijk van 't Godshuishammeke of het Groot Meerhem tegen 't Klein Meerhem.

Ik heb een bult op mijn hoofd. We waren aan het spelen in het Meerhem, iemand liet een tak schieten, 'op mijn tchoeze'.

Tijdens de oorlog was ik bij de Kajotters, op "t Seles Kest". Ik was maar een jaar of twaalf. We hebben een paar maal een kasteel bezocht en we mochten daar op het domein blijven slapen.

De Patronage was in de Sint-Salvatorstraat in de gebouwen van de school. Tijdens de oorlog ben ik daar ook naar de lagere school geweest. Dagelijks kregen we vitamintjes, en een sardientje op een beschuit. Het gebeurde wel eens dat de kinderen stiekem in de kast van de meester naar die beschuiten en sardientjes zochten. We hadden honger, begrijp je. Toen de soldaten bij de bevrijding chocolade uitdeelden waren wij 'in den duzesten hemel'.

Oorlog

In den oorlog kweekte mijn vader een varken. Hij bracht altijd bier mee, want hij werkte in de brouwerij 'Excelsior', om dat varken zat te houden. De Duitsers mochten niet horen dat wij hier een varken kweekten. 't Lag dus altijd zat hé'.

Als we moesten schuilen gingen we naar een kelder in het Gravensteen. Alle kinderen hadden er het schurft, dat was door ondervoeding. Ikzelf heb vlak na de oorlog in het hospitaal gelegen, omdat ik het schurft had. Het werd behandeld met sulferbaden, het

“In den oorlog kweekte mijn vader een varken. Hij bracht altijd bier mee, want hij werkte in de brouwerij ‘Excelsior’, om dat varken zat te houden. De Duitsers mochten niet horen dat wij hier een varken kweekten. ‘t Lag dus altijd zat hé.”

(verzameling De Pauw Robert)

was pijnlijk. Ik ben twee à drie weken in het ziekenhuis moeten blijven. Ik deed er zelfs mijn plechtige communie.

Juist na de oorlog, als de Duitsers weg waren werd de *Entrepot* (Openbaar Stapelhuis) geplunderd. Daar lag het voedsel voor de Duitse soldaten. Tijdens de oorlog zelf gingen we ook in die omgeving van ‘de Dok’ de camions met voedsel opwachten. Als er één passeerde, sprong één van ons over het achterberd van die wagen en liet er een hele hoop sardienen afglijden. Hetzelfde deden we met de vrachtwagens met kolen. Daarna werd onze ‘buit’ verdeeld.

Heel de oorlog heb ik op ‘kloefen’ (klompen) gelopen, dat ging veel langer mee. Je kreeg er wel eelt van op je wreef.

Werk

Toen ik 14 jaar was begon ik te werken bij de parapluabriek Coorevits, op de Antwerpsesteenweg. Ik werkte daar achttien jaar, tot ik 32 was, (van 1948 tot 1966). In 1959 ben ik getrouwd. Na een jaar of zes is ons eerste kind, Michel geboren. Toen mijn vrouw in verwachting was van haar tweede moest ik maar veertien dagen werken en dan zat ik veertien dagen thuis. Vroeger gebeurde dat ook, maar dan had ik nog zo geen grote verantwoordelijkheid over een gezin. Dat gebeurde zeker tijdens een periode van droogte, dan verkochten de paraplu’s niet zo goed.

Ik zocht dus ander werk. Ik legde examens af voor de elektriciteit-, de gas- en de reinigingsdienst. In die periode werkte mijn broer als werkleider in de Puntfabriek op Gentbrugge, ‘den Arbed’. Hij vroeg me of ik daar niet wou komen werken. Ik heb dat twee jaar gedaan, van 1967 tot 1969. Toen

het daar ook kalmer werd, ben ik naar Sidac gegaan, in een drieploegenstelsel. Ik zei tegen mijn werkleider dat ik liever in een tweeploegenstelsel wou werken en toen mocht ik vertrekken. Ik ben dan gaan stempelen.

‘k Heb nog 9 maanden in de *papeterie* Louis Julien in het Nieuwland gewerkt. Dan ben ik nog een tijdje bij de reinigingsdienst gaan werken tot ik bericht kreeg van ‘den elektriek’. Ik ging naar de centrale werken (van 1969 tot 1970) en deed daar interne examens mee. Daardoor werd ik magazijnier in de Bomastraat waar ik gewerkt heb tot mijn pensioen. Het laatste jaar werkte ik als bode werken en beschikte over een klein wagentje. Dat was wel een prettige afwisseling na die hele periode in de Bomastraat. In 1985 heeft de stad de gas en de elektriciteit verkocht. Van 1985 tot 1993 heb ik dus voor Ebes gewerkt (later is dat dan Electrabel geworden). Achteraf besepte ik dat ik heel wat geluk gehad heb, ik had vast werk en zou nooit meer moeten ‘doppen’.

Kennismaking.

In 1954 heb ik ook mijn vrouw leren kennen. Vanaf mijn 18de

ging ik uit. We gingen dikwijls naar café ‘Den Amber’ (Sint-Pietersnieuwstraat, rechtover de garage Mahy). We speelden daar veel ‘kicker’ (een voetbalspeltje). Daar heb ik haar leren kennen. We hebben ongeveer vier of vijf jaar verkering gehad en dan zijn we getrouwd.

Het trouwfeest was bij mijn vrouw thuis, in Merelbeke. Haar vader kweekte ‘groensels’. Hij had vier dochters. Ze is de jongste. Op 11 juli 1959 zijn wij getrouwd op een heel warme dag. Het bier lag in kuipen en iedereen moest vissen om koel bier te krijgen. De trouw was in het gemeentehuis van Merelbeke en daarna in de kerk. Mijn vrouw had een wit cocktailkleedje, toen was dat mode doordat Paola zo’n kleedje droeg bij haar huwelijk. Ze was heel modieus. Ik had een donkerblauw kostuum aan, dat ik had laten kuisen.

‘s Middags was het een uitgebreide maaltijd met de familie en ‘s avonds kwamen de vrienden en kennissen voor het feest. Er werd wel gedanst, maar meer gedronken wegens de hitte.

In 1977 zijn we verhuisd naar ‘t Godshuishammeke, naar ons eigen huis, dat we volledig geres-taureerd en vernieuwd hebben.

INTERVIEW MET

MEVR. ELEONORA DE KEYSER
SINT-SALVATORSTRAAT

GEBOORTEDATUM : 15/04/1931

GEBOORTEPLAATS : VINDERHOUTE

ECHTGENOTE VAN FERNAND ASPERS

'Ja, hoe loop je op elkaar hé.' Ik was bediende, mijn man was handelsreiziger, alle twee in de textielsector. Ik werkte in een magazijn als verkoopster. Ik kocht en verkocht. We werkten in dezelfde branche en het klikte meteen. Het was alsof we elkaar al jaren kenden. We hebben elkaar ontmoet op een bal, toen hebben we nog eens afgesproken. In mijn vrije tijd ging ik wel eens naar de cinema, of naar de opera, meestal met mijn moeder.

Studies

In de periode dat we het hoger onderwijs volgden, hadden we niet veel vrije tijd omdat we in school zaten van maandag tot donderdagmiddag. Donderdagmiddag hadden we vrij en 's vrijdag begonnen we weer met de les tot zaterdagavond. We hadden één halve middag en de zondagen, als je iets moest doen voor je studies, diende dat op die vrije dagen te gebeuren. Ik was wel 'van den buiten', van Vinderhoute, en er was wel een verschil tussen het buitenleven en het stadsleven. In die tijd waren de scholen nog betalend. In die naoorlogse jaren werd er veel gespaard, ik hoor mijn moeder nog zeggen : "moet ik weeral voor die school betalen...!". We hadden een abonnement om naar Gent te komen maar een stadsabonnement kon er niet meer bij. Mijn moeder zei altijd : "waarom zou je een tramabonnement nemen, je hebt tijd om van het Rabot naar de Onderstraat te gaan..." We moesten ons haasten, etalages kijken zat er niet in... We zaten met achttien in de klas en daarvan studeerden er maar twee verder. Er waren er wel een paar die naailessen volgden. Ik heb verder gestudeerd.

Vrije tijd

We gingen altijd uit in groep, met mensen van mijn werk en ook uit

Vinderhoute. In die tijd was het al niet echt veilig om alleen weg te gaan. Het vertrek was niets, maar dat terugkeren... Een gemakkelijke verbinding was er niet, dus gingen wij met een hele bende jongens en meisjes van de buurt. Want voor amusement moest je wel naar de stad trekken. Dan kwamen we de Casino binnen en elk ging zijn eigen weg. Maar 's avonds keerden we allemaal samen terug met de fiets. Er was één iemand met een auto, maar die wou niet rijden want dan mocht hij niet eens een pintje drinken.

Vroeger had je 'weekse' kleren en zondagskleren, nu is dat juist andersom. In de oorlog werden onze kleren gemaakt door mijn moeder. Er was altijd een beetje stof op overschot en bij het groeien werd er gewoon een stukje aangezet. Dat viel niet zo op als het mooi werd gedaan. Mijn moeder kon heel goed naaien en zij heeft veel kleren gemaakt.

Op speciale bals droegen we wel lange kleren, maar op de gewone stadsbals waren dat eerder 'cocktail'-kleren. Ook droeg iedereen in die tijd een korset. We droegen dat de hele dag, ik ben opgegroeid in een korset.

Ik was 21 jaar toen ik naar mijn eerste bal, in de Casino, ging. Daarvoor beperkte zich dat tot de bals 'op de buiten'. We gingen naar verschillende kermissen, van de één parochie naar de ander. Daar dansten we en dan gingen we weer naar huis.

Zolang je zelf geen kinderen hebt begrijp je niet wat het is om ongerust te zijn en zorgen te hebben als je kinderen niet naar huis komen. Als ik vroeger een beetje te laat was zei ik altijd "mama, toch..." Zelfs als ik ging werken en ik om 20 voor 7 i.p.v. halfzeven thuis kwam stond mijn moeder al te

kijken waar ik bleef. Mijn vader vertrok altijd van het standpunt dat we na het eten mochten gaan, maar dat we om negen uur thuis moesten zijn.

Er kwamen eens jongens om ons mee uit te vragen. Mijn vader zei, "het is goed, ge moogt mee gaan, maar om negen uur thuis". Die jongens zeiden toen dat het maar om negen uur begon. Toen zei mijn vader gewoon : "als het maar om negen uur begint, gaan jullie niet." Op het platteland begonnen de kermissen na de middag. Dus als de 'schotels' gewassen waren en de keuken gedweild konden we gaan. Met onze fiets reden we de grote baan af, waar er toch veel ongelukken gebeurden. En het was dan al donker. Op onze fiets hadden wij geen dynamo, we hadden nog een 'caburelicht'.

Ik denk altijd dat wij de generatie zijn die de meeste veranderingen hebben meegemaakt. Neem nu de radio, ik was kind en ik herinner me nog onze eerste radio. Ik weet dat nog heel goed want ons vader was duivenmelker en de zondagmorgen voor de mis zat heel ons keuken vol met alle duivenliefhebbers vanuit de omtrek die kwamen luisteren naar het duivennieuws.

Ook telefoon, in heel Vinderhoute waren er drie telefoons. Als je een dokter moest hebben, kon je enkel bellen van 8 uur 's morgens tot 9 à 10 uur 's avonds en niet later. Want 's nachts werkte de centrale niet.

In 1947 ging ik voor de eerste keer, met de trein naar Blankenberge, naar zee. 's Avonds kwamen we terug, we konden enkel nog de tram 1 hebben van Sint-Pietersstation tot aan de Korenmarkt en tram 3 tot aan het Rabot.

Huwelijk

Mijn man is van hier, hij is hier geboren en getogen, zijn moeder is hier ook geboren en zijn groot-

ouders zijn hier komen wonen in 1875.

We zijn getrouwd op 1 augustus 1956. We waren al drie jaar getrouwd toen we in Gent komen wonen zijn.

Het huwelijksfeest beperkte zich tot de familie en dichtste vrienden. De kerkelijke trouw was 's morgens, de burgerlijke trouw was

op dezelfde dag. We gingen met de auto's. Het feest was in Evergem, want mijn tante had daar een zaal. Maar daarvoor zijn wij naar de fotograaf geweest. Bij het binnengaan van de zaal was er een receptie. Er was geen orkest, maar een 'platenspeler'. We hebben veel cadeaus gehad, allemaal voor het huishouden : zoals

zwarte 'casserollen', die we nu nog gebruiken want ze zijn ijzersterk. We aten tweemaal, 's middags met de familie en 's avonds nog eens met de vrienden. Het was een mooi feest.

Mijn man is niet specifiek om mijn hand komen vragen. Dat gebeurde allemaal heel spontaan. Maar toen ik mijn man pas leerde ken-

Eleonora De Keyser (ca. 1955)
(verzameling fam. De Keyser)

De *bretellen*winkel 't Wit Lam' van grootvader Jozef Delmotte en grootmoeder Maria Jansens in de Sint-Salvatorstraat
(verzameling fam. De Keyser)

nen heb ik dat ook direct tegen mijn moeder gezegd.

Het bovenkleed van mijn huwelijkskleed was totaal in de *moiré* en daaronder was er een losse onderjurk. Dat was heel goed want het was in augustus en als het te warm werd kon ik heel het bovenkleed uitdoen en boven het onderkleed kon ik dan een kanten bloes dragen. Dat was iets lossler. Het kleed werd door een kennis gemaakt. De huwelijksfoto's zijn allemaal door een kunstfotograaf gemaakt.

We zijn op huwelijksreis geweest. Die reis heeft een vriend van mij uitgestippeld. We zijn 8 dagen weggeweest met de auto, zo konden we gaan waar we wilden 'Vive la liberté!', we zagen wel waar we sliepen. Dan kwamen we toe in Frankrijk, we hadden nog niets gepland, hadden er geen idee van dat het ook de eerste vakantieperiode was in Frankrijk. Langs heel de kust van Bretagne was er nergens iets te vinden om te slapen. We stonden daar, midden in de bossen. Mijn man zei toen dat er niets anders op zat dan in onze auto te slapen. Dat was wel niet ons gedacht van een eerste huwelijksnacht.

Maar ik wou niet, want toen was het de periode van de grote moord van het gezin de Dominicis. Zij hadden een hele Schotse familie vermoord die in de bossen aan het kamperen was. En ik zei: "*ons gaat dat niet gebeuren*". We reden dan maar verder en verder totdat we ergens aan een café kwamen, mijn man had geen sigaretten meer. Daar heb ik gevraagd of er geen plaats was om te slapen.

En daar konden we dan uiteindelijk terecht.

Nelly Heynderickx met echtgenoot Vervenne François in zijn antitank-uniform, op hun huwelijksdag (maart 1940) te Brussel

(verzameling fam. Heynderickx)

INTERVIEW MET

MEVR. NELLY HEYNDERICKX

SINT-SALVATORSTRAAT

GEBORTE DATUM : 07/10/1914

GEBORTE PLAATS : LOKEREN

Ik ben geboren te Lokeren, in 1914: *'J'ai les traces des deux guerres'*. Mijn eerste levensjaar bracht ik door in Lokeren. Daarna woonde ik een zestal jaar met mijn ouders in Sheffield, mijn vader werkte er in de beenhouwerij van zijn broer. Na de oorlog zijn mijn ouders in Gent komen wonen, mijn vader begon een beenhouwerij in het Gewad.

Ik ben niet lang naar school geweest. Toen ik 16 was, werkte ik als *'vendeuze'* in de *Grand Bazar*.

Kennismaking

Mijn man is geboren in de Sint-Salvatorstraat in 1915 en is hier altijd gebleven. Hij speelde op het Meerhem.

Hij ging naar het Atheneum en nadien naar de Nijverheidsschool. Hij werkte eerst in de vlasfabriek op de Wiedauwkaai.

In 1933 hebben we mekaar leren kennen in de Raadskelder. Er was daar een rolschaatspiste in de kelder. We gingen ook schaatsen aan de zee en in Antwerpen. Mijn man zwom ook bij de Gentse zwemvereniging en schermde.

In 1935 is mijn man soldaat geworden.

In de oorlog werd hij gemobiliseerd en moest naar Duitsland gaan.

Hij werd krijgsgevangen genomen en werd naar Sint-Niklaas gevoerd. De Vlamingen mochten naar huis, de Walen moesten naar Duitsland. Na 8 dagen was hij thuis.

Ze zijn twee keer gemobiliseerd geweest. De tweede keer in 1938-1939 heeft hij er 9 maanden rond Antwerpen gelegen.

Na zijn dienstitijd is hij bij de verzekeringen gaan werken, firma de 'Ocean'.

Huwelijk

In maart 1940 zijn we getrouwd. Dat was een zuivere formaliteit. Er was geen feest. We trouwden in onze gewone kleren, mijn man had zijn uniform aan van antitank. We gingen die dag juist met ons tweeën naar Brussel. We kwamen bij mijn schoonmoeder wonen, zij was wel al weduwe.

De oorlog is uitgebroken in mei 1940. We hebben toen ook een Duitse soldaat moeten logeren, voor tien maanden. Dat was *'nen formidabelen typ'*, een Tiroler. Van 's morgens vroeg ging hij weg maar op zijn vrije uren en 's avonds heeft hij ons leren schaken. Mijn schoonmoeder had een zware operatie gehad in 1940. Ze had baarmoederkanker en prof. Daels heeft haar behandeld. Ze kreeg 5 tubes radium op haar lichaam. Ik verzorgde haar want er was geen plaats in het ziekenhuis door de gewonde soldaten. Daarna heeft ze nog 30 jaar geleefd. Die dokter was fantastisch.

Ik was huisvrouw maar ik hield ook de winkel van mijn schoonmoeder, een klerwinkel voor de schippers, open. In die tijd mochten ze *'op de plak kopen'*. Een heel vervelende gewoonte want mijn man moest wekelijks om de afbetaling van bv. 20 frank. Daardoor verloor ze ook heel wat.

Oorlog

Later in de oorlog kreeg ik nog vluchtelingen bij, mensen uit Antwerpen, waar mijn man gezeten heeft toen hij gemobiliseerd was. Twee koppels met hun kindjes hebben we hier ondergebracht.

Ze hebben me veel meegeholpen, dat was in 1944.

Eten hebben we nooit te kort gehad. Maar je moet je plan kunnen trekken, worteltaart maken of patattentaart. Er was ook de zwarte markt. We dronken bijvoorbeeld meestal malkoffie. Dik werd je wel niet tijdens de oorlog, ikzelf woog maar 54 kg. Ik kreeg twee dochters, één in 1941 en een in 1944.

Onze buurt lag middenin de gevechtslinies van de Canadezen aan de ene kant en de Duitsers aan de andere kant.

Wij gingen schuilen in de kelder van burens. Ik had juist een soepketel meegenomen en voor elk een *'soarge'* (deken). Die mevrouw, in wiens kelder we schuilden werd wakker van dingen die naar beneden vielen, een deel van het huis stond reeds in brand en zij sloeg alarm. Ons huis was volledig vernield. Wij hebben een eerste onderkomen gekregen hier rechtover in de school want alles was hier weg. In het totaal waren er 9 huizen afgebrand. We hadden zelfs geen zakdoek meer om onze neus te snuiten. We zijn dan eventjes bij mijn moeder in Sint-Amandsberg gaan wonen. Kort daarna zijn we in het huis hier aan de overkant kunnen gaan wonen omdat het leegstond. De eigenaar was opgepakt door de Witte Brigade. Drie jaar hebben we daar gewoond. In 1947 is dit huis heropgebouwd en kwamen we terug naar hier.

In 1949 heb ik nog een zoon gehad.

Mijn man is dit jaar gestorven. We zijn 60 jaar samen geweest, *'ge moet samen oud kunnen worden, dat is de kunst'*.

INTERVIEW MET

DHR. LUCIEN CORNELIS
KONGOSTRAAT

GEBOORTEDATUM : 28/12/1929

GEBOORTEPLAATS : GENT

Mijn broer en ik zijn een tweeling. Wij waren de eerste twee kinderen die geboren zijn in Sint-Vincentius.

Wonen

Als kind reeds woonde ik hier in de Kongostraat. Dit huis is gebouwd in 1904 door mijn grootvader. Het was één van de eerste huizen die hier stonden.

Mijn vader was kapper in Brussel. Hij is in 1927 terug naar Gent gekomen en heeft hier in de Kongostraat een parfumerie geopend.

Mijn moeder was eigenlijk een hoedenmaakster, maar na haar huwelijk heeft ze mijn vader geholpen in de zaak.

Ikzelf heb nooit in Brussel gewoond. Je kan eigenlijk zeggen dat we op het nippertje geen Brusselaars geworden zijn.

In het begin was er hier in dit huis natuurlijk niet veel comfort. De verlichting was met gas, er was geen elektriciteit. Dat is veel later gekomen.

Oorlog

In het begin merkten we niet veel van de oorlog. We zagen natuurlijk de Duitsers toekomen. Dat was een heel evenement. Af en toe waren er bombardementen. Er is bijvoorbeeld een bom gevallen op het station van Merelbeke. Daar waren er enorm veel doden bij. We hebben dat gehoord tot hier.

In de oorlog reden de auto's, dat weet ik nog goed, op houtskool, niet op benzine. Naast de auto's hing er dan zo'n grote ketel.

Studies en vrije tijd

Ik ging naar de Sint-Jorisschool in de Steendam. Het gebouw bestaat nu nog. Ik ben vanaf mijn zes jaar naar school geweest, heb dan mijn middelbaar gedaan en heb erna nog grafische lessen gevolgd. Dat was op de Martelaarslaan 'Karels Nickijzer' (Carels-Nicaise)

Ik was bij de scouts, tijdens de oorlog. Het was een scoutsgroep die uitging van het atheneum. Elke zondag was het vergadering. Wij konden af en toe op kamp gaan. Maar avondactiviteiten konden niet doorgaan wegens de verduistering die hier in Gent gerespecteerd moest worden.

Het uniform was tamelijk streng, maar ze hielden er wel rekening mee dat het nogal moeilijk was om aan kleren te geraken. De typische vilten hoed was bijvoorbeeld veel te duur. De korte broek, kaki hemd enz... daar was er wel een mouw aan te passen. Onze das was roze-rood geruit.

We bleven de zondag meestal in de stad, ofwel gingen we naar de bossen in Merelbeke. Dat deden we allemaal te voet. In het lokaal zelf leerden we sjorren.

Ons lokaal lag achter de Coupure. Tussen de Coupure en de Hoogstraat. Onze patrouille noem-

de de 'valken'. Onze kreet was "valken stijgt!". Iedere patrouille had zo zijn eigen roep.

Mijn hobby's waren : fietsen en lezen (Jules Verne, 'Bravo!' - een stripblaadje,...)

We hadden hier in de buurt ook een heleboel 'bendekes' die tegen elkaar vochten.

Uitgaan

Het uitgangsleven situeerde zich toen rond de Zuid. Daar waren studentencafés, dancings, er werden T-Dansants georganiseerd. De muziek stond vroeger tenminste op een normaal niveau zodat je toch nog gewoon kon praten, in vergelijking met een discotheek van nu. We zaten gewoon aan tafeltjes, of aan de bar. We konden dansen, maar altijd met twee. Nooit alleen. Het sociaal contact was toen veel gemakkelijker. De muziek in die tijd werd beïnvloed door Amerika.

We gingen ook naar de bioscoop 'De Capitoel', 'De Select', 'De Vooruit'... Ik ging daar met mijn broer en vrienden naar toe. De sfeer in de cinema was toen anders dan nu. Je had ook verschillende ingangsprijzen, het eerste balkon, het tweede... Behalve in de Vooruit, daar was er een volksprijs, een algemene prijs.

We deden bijna alles te voet, met de fiets of met de tram. De tram was toen ook heel anders. Mensen hingen toen met trossen aan de tram

Mijn broer is veel vroeger getrouwd dan ik. Ik trouwde veel later, maar dat huwelijk heeft niet stand gehouden.

Werk

Na mijn legerdienst zocht ik werk. Ik wou wel in mijn sector (grafiek) blijven. Het was zeer moeilijk om werk te vinden, behalve in Brussel, daar was er wel nog iets. Een graficus in die tijd had het niet gemakkelijk. De transferletter ('wrijfletter') bestond toen nog niet. Elke letter, hoe klein ook, moest nog getekend worden.

De tweeling Cornelis met moeder in het Baudelooparkje ca 1930

(verzameling fam. Cornelis)

Het eerste jaar tekenonderricht in de Gentse Stedelijke Academie. Centraal, tweede van links, Lucien Cornelis. Onderaan rechts, zittend, volkszanger en beeldhouwer Walter De Buck.

(verzameling fam. Cornelis)